

SLOVENSKI NAROD

Dajta vsak dan popoldne, izven tedne in praznikov. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 1 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 3, priljubje. — **Telefon št. 304.**
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 3, I. nadstropje. — **Telefon št. 34.**

Poština plačana v gotovini.

Preventivna politika.

Klerikalci so si v zadnjih letih zna-
li osvojiti mnoge simpatije. Eni simpa-
tizirajo z njimi iz usmiljenja, ki ga ja-
vost običajno ima s tistimi, ki podleže-
jo in ki je obsojen na smrt. Dasi po duši
naprednjaki, obžalujejo, da nekoč moč-
na klerikalna stranka propada in da ji
ni rešitve. Drugi zopet simpatizirajo s
klerikalci, ker so si poslednji po vojni
oblekli ovčji kožuh in se izdajajo za
glasnike čistega slovenstva. Tretji zo-
pet simpatizirajo s klerikalci, ker na-
sedajo klerikalnemu časopisu, zlasti
ljubljskemu „Slovenec“, ki propove-
duje najvidnejšo napredno in kulturno
stremiljavo.

Poglejmo si od blizu te naše sim-
patiziranje! Simpatizirajo prve vrste so
čustveni ljudje in se ne ravnaajo po
razumnih razlogih. Zato lahko odpade-
jo! Simpatizirajo druge vrste so že dru-
ge vrste „junaki“. Ti možje pozabljajo
na našo književno zgodovino in na vse
tisto, kar je klerikalizem storil hudega
našim velikim kulturnim in narodnim
pokretom in našim pisateljem v prete-
klosti! Stoleto smo rabili, predno smo
v svobodni književnosti uveljavili čis-
to umetniško naziranje. Koliko stru-
pa in gneva so izlili na Prešerna in na
poznejše naše pisatelje, ker v svoji
ametnosti niso priznavali spon okoste-
lih cerkvenih naukov. Pozneje so na-
stopili proti Gregorčiču, Aškercu, Stri-
jarju in jih dolžili ateizma in zavajanja
naroda. Našo modernost pa so pobijali s
svobodomiselnostjo in nemoralno...

Sedaj vprašamo simpatizirajo te
druge vrste: Kakšno garancije nudite,
da klerikalci vsega tega ne ponovijo.
Sim se dokopljajo do trajne moči!!! Ali
smatrate, da je klerikalizem izpremenil
svojo čud in da se sedaj istinsko in lo-
jalno proglašajo za pobornike naprednih
duševnih stremiljav v književnosti?

Klerikalci pravijo, da so za sloven-
ski jezik! Kdo pa je slovensko književ-
nost najbolj podpiral pred vojno in po
svetovni vojni? Ali ne naša napredna
književna podjetja? Kdo je razmahnil
moderno novinstvo med Slovenci v
najnovijem času, če ne zopet napred-
ni in državopolitično jugoslovensko
orjentirani možje? Ali verjamete be-
sedam, ali na delanem? Kdo hoče naš
jezik uničiti? Ničel! Saj je to sploh ne-
mo goče in samo ogabna klerikalna kle-
veta, nesramno podtikanje nam, ki lju-
bimo ta jezik in mu hočemo kar naj-
slajnejšo civilizacijsko evolucijo! Ali
bodo morda klerikalci predpisovali
smer jezikovnega razvoja, ne pa dej-
stva in smotrni velikih državnih in na-
cionalnih idealov?

Prihajamo k tretji sorti klerikalnih
simpatizerjev. „Slovenec“ žonglira z
naprednimi, demokratičnimi, svobodo-
ljubnimi in kulturnimi gesli. Ali ni to
vpije ljudi, ki se potapljajo in ki ču-
tijo svoj bližnji konec? Ali so bili kle-
rikalci v preteklosti napredni, demo-
kratični, svobodoljubni in kulturni, da
ne rečemo krajše, nacionalni? Kdo
jamči, da bodo klerikalci tudi vse to
izpolnjevali, čim pridejo do moči in vr-
žejo na tla prave pobornike napredne
kulture in nacionalnosti?

Naša borba proti klerikalizmu je
preventivna! Skrbimo in smo na stra-
ži, da se zlo, ki je nekoč skoro četrt
stoletya razsajalo med slovenskim lju-
dstvom, ne vgnezdí še enkrat. Sodobni
slovenski klerikalizem ne zastopa na-
vadne cilje: gre mu za to, da se do-
koplje do trajne moči nad slovenskim
ljudstvom in nad vsem našim napred-
nim življenjem ter da nam za celo sto-
letje v klerikalni avtonomiji predpiše
svoje nazadnjaške zakone, svoje kleri-
kalne načine življenja!

Simpatizerji s klerikalizmom pred-
stavljajo danes med nami najhakov-
nejše ljudi, ki se ne zavedajo zgodovinskega
razvoja in posledic svojih de-
lanj. Ti ljudje ne poznajo naše prete-
klosti, zanemarjajo zgodovinske izku-
snje s klerikalizmom in tolažijo v blis-
tvu lastno nedelavnost in brezbriz-
nost za javne posle in vsenarodne ide-
ali z ničevnimi simpatijami! Za sim-
patizerji so krije notranja gnjiloba ter
kulturna delamrznost!

Rekonstrukcija vlade in kar je ž njo v zvezi.

**Izmišljene kombinacije. — V kabinet stopijo sposobne mlajše
moči. — V zunanjem ministrstvu ni krize. — Nesrečni klerikalci.**

— Beograd, 28. februarja. (Izv.) Čim
se pred sestankom narodne skupščine
spremeni sedanja volilna vlada v po-
slovno, se izvrše v kabinetu tudi neka-
tere osebne izpremembe. Za to rekon-
strukcijo se seveda najbolj zanimajo
opozicijski krogi in delajo vse mo-
goče kombinacije. Tako so te dni širili
vest, da je med radikali in samostoi-
nimi demokrati nastal ljut spor radi
portfelja ministrstva notranjih del. Go-
vorili so, da zahtevajo samostojni de-
mokrati ta portfelj zase. Ta vest je bila
seveda od kraja do konca izmišljena.
Na spremembo v ministrstvu notranjih
del ne misli nihče, najmanj pa samo-
stojni demokrati, ki so se prepričali,
da je sedanji minister Boža Maksim-
ovič, ki ga podpira državni podtaj-
nik Wilder, mož na svojem mestu.
Predvsem je pokazal svojo energijo in
neustrašenost, lastnosti, ki sta v današ-
njih razmerah najbolj potrebni vodite-
lju notranjega resora. Ker izstopita iz
kabineta ministra dr. Šurmin in
Drinković, ki nista bila izvoljena,
je potreba izpolniti dve mesti. Kdo
izmed poslancev stoji v kabinet, še ni
določeno. Zdi se, da bodo poklicane
v vlado sposobne mlajše sile. Tudi bivši
pokrajinski namestnik na Hrvatskem
Juraj Demetrovič prihaja v kombi-
nacije. Najbrže se mu izroči v enem
izmed ministrstev mesto dr. podtajni-
ka. Kar se tiče vesti, da minister zuna-
njih del dr. Ninčič odstopi in da
pride na njegovo mesto poslanik v Pa-
rizu dr. Miroslav Spalajković, je
treba poudariti, da so te vesti gole iz-
mišljotine. Kriza v ministrstvu zuna-

njih del obstoja torej samo v razgreti
fantaziji vsled volilnega poraza še ved-
no zmedene opozicije.

Najbolj nesrečni radi katastrofal-
nega poraza pri volitvah so izmed opo-
zijskih strank klerikalci. Imeli so
že izdelan načrt, katera ministrstva da
bodo zasedli in kako bodo potem raz-
mestili svoje uradnike zaupnike. Tako
so bili prepričani o zmagi opozicijskega
bloka, da so posamnim svojim
ljudem že sporočili naj bodo takoj prvi
dan po volitvah pripravljeni, da zava-
mejo določena jim mesta v gotovih
važnih upravnih centrih. Pa so se jim
vsi načrti izjalovili. Da vendar vsaj
deloma izvedo svoje načrte, so posku-
sili vse, da na ta ali oni način zlezejo
v vlado. Dr. Korošec si je obrabil vse
pete, ko je hodil od Poncija do Pilata
ter skušal ustvariti razpoložne med
radikali za koalicio s klerikalci. Pa ni
nič pomagalo, čeprav je klerikalno ča-
sopisje raztrosilo vest, da je bil Koro-
šec celo v avdijenci pri vladarju in da
je nenavadno dolgo konferiral z Ljubo
Jovanovićem. No, klerikalci še vedno
niso obupali. S spletkami, v katerih so
mojstri, skušajo doseči to, česar Koro-
šec ni mogel doseči s svojimi poseti.
Toda ugled in veljavo klerikalne stranke
je v Beogradu po volilni kampanji
padla tako pod ničlo, da bi jim niti
sam Macdonald ne mogel več pomagati
na konja. Klerikalci so svojo vlogo v
naši državi definitivno doigrali. Obso-
jeni so v počasno, toda v gotovo poli-
tično smrt! To ne upoštevajo oni, po
tem pa se naj zlasti ravna slovenska
javnost!

Predsednik nemške republike Ebert umrl.

**Zanimanje nemške in inozemske javnosti za Ebertovo usodo. —
Kdo bo njegov naslednik?**

— Berlin, 28. februarja. (K.) Državni
predsednik Ebert je danes zjutraj
umrl.

Wolffov urad je danes sredi do-
poldneva objavil to-le uradno poročilo:
Državni predsednik Ebert je danes
ob 10.15 dopoldne mirno zaspa, ne
da bi prišel k zavesti. Ob smrtni poste-
li so stali njegova soproga, otroci, zet
dr. Jaenicke in državni tajnik dr. Meis-
sner.

— Berlin, 28. februarja. (K.) V bo-
lezni predsednik Eberta je nocoj nasto-
pilo znatno poslabšanje. Zjutraj je bil
posvet zdravnikov. V prvih jutranjih
urah je nastopila smrt.

— Berlin, 28. februarja. (Izv.) Vsa
sinočasna pesimistična poročila, ki so pri-
hajala iz okolice tekočnega bolezni, da
predsednik Ebert ne preživi nocoj-
šnje noči. Včeraj so zdravniki sklenili,
da izdajajo dnevno samo dva bulletina,
enega dopoldne in enega zvečer. Tako
si je želel predsednik sam. Nekateri li-
sti so še včeraj naglašali, da predsed-
nik končno ozdravi. Za njegovo ozdrav-
ljenje pa je treba računati daljšo dobo.
Zdravniki so predsedniku nasvetovali
daljši dopust.

Vsi sloji prebivalstva so z velikim
zanikanjem zasledovali potek bolezni
in se napeto zanimali za zdravni-
ške boletnine. Zvečer je bilo opažati po-
vsod veliko vznemirjenje. Pred sana-
torijem, v katerem je bil predsednik
operiran na vnetju slepiča, so stale go-
ste množice in nestrpno pričakovale
poročil o stanju bolezni. Še le, ko je sa-

Naša borba proti klerikalizmu je,
kakor rečeno, preventivna. Ne damo,
da bi kulturno in nacionalno nazadnja-
ški princip znova zavladal nad našim
javnim življenjem! S tem večjim notra-
njim spoštovanjem pa puščamo s se-
danjega svojega državopolitičnega
stališča cerkvi in veri popolnoma svo-
bodno pot. Saj jo smatramo, pravno
in čisto izvajajo, za zdravo vrela mo-
ralnega napredka našega naroda...

Ivaša b. ba proti klerikalizmu je
preventivna!

list. Leta 1912. je bil prvič izvoljen v
nemški državni zbor. Za časa poloma nem-
ške fronte leta 1918. se je postavil na člo-
lu revolucijski vladi skupno z dr. Scheide-
mannom. Ko je bila sprejeta weimarska
ustava, je bil avgusta 1. 1919. izvoljen za
državnega predsednika.

Deklaracija opozicije.

— Beograd, 28. februarja. (Izvirno)
Kakor zatirajo opozicijski krogi,
so načelniki strank, ki so se združile
v opozicijski blok, na zadnji svoji
seji sklenili podati v narodni skupščini
posebno deklaracijo, v kateri bo očrtan
program takozvanega »bloka narodne-
ga sporazuma in kmetijske demokracije-
je«. Deklaracija je zamišljena kot nekaj
odgovor opozicije na prestolno besedo
kraljevo. Deklaracijo prečita v imenu
opozicijskega bloka v eni izmed prvih
sej narodne skupščine Ljuba Davi-
dović. Ljubi Davidoviću je tudi pover-
jena naloga, da sestavi načrt te dekla-
racije, o kateri bodo definitivno sklepali
načelniki opozicijskih strank na svo-
jem prihodnjem sestanku.

Odkritje holjševiške vohunske afere v Pragi.

— Praga, 27. februarja. (Izv.) Pra-
ški listi danes zelo obširno poročajo o
odkritju in dobro organizirani boljševiški
vohunski aferi, v kateri je poleg boljševiške
misije v Pragi zapleteno tudi
dunjsko poslaništvo sovjetske Rusije.
Vohunstvo so odkrili preteklo soboto
dne 21. t. m. Ta dan sta si v Dvofako-
vem parku izmenjala mesar Jan Vo-
dička in Josip Driák mape, brošure
in spise, ki so se nanašali na českoslo-
vaško vojsko. Prijeli so ju ravno v tre-
nutku, ko sta si spise izmenjavala, da
bi jih Driák od Vodičke prenesel na
boljševiško misijo. Pozneje poizvedbe
so ugotovile, da je bil Vodička glavni
aranžer vohunstva in da je ostalim po-
magačem nakazoval velike denarne
svote. Poleg omenjenih je praška poli-
cija zaprla še šest vohunov. Ugotovlje-
no je na podlagi legionarskih spisov, da
je bil Vodička v Rusiji eden glavnih
boljševiških agitatorjev in da je po po-
vratku iz Rusije fungiral kot tajnik ko-
munistične stranke za Českoslovaško.
Vodička je bil soudeležen pri umoru
polkovnika Sveca. Od 1. divizije je bil
obsojen na pet let ječe, toda le pogoj-
no. V Plzni je hujskal rekrute k uporu
in je bil zato obsojen na dva meseca
ječe.

KORUPCIJA V ZAGREB- SKEM OBČINSKEM SVETU.

— Zagreb, 28. februarja. (Izv.) Bloka-
ški tisk trdovratno molči o veliki korupciji,
ki je zavladała v občinski upravi, katero
vodi frankoradijska večina. Med me-
ščanstvom je zavladała pravo ogorčenje
nad dejstvom, da je mestna občina prodala
dvema mesarjema za slepo ceno mestno
mesnico, ki je imela nalogo regulirati cene
mesu in pobijati mesno draginjo. Kupnina
je sramotno nizka. K tej aferi se pridružuje
še druga večja. Občina je dala v zakup me-
sarjem mestno tovarno ledu. Zakupnina zna-
ša 250.000 dinarjev letno. Mesarji, čeprav
so se prvotno obvezali, da ne povišajo cene
ledu, so takoj po prevzemu tovarne zvišali
ceno od 1000 Din na 2000 dinarjev.

Ekspozé poljskega zunanjega ministra.

— Varšava, 27. febr. (Izv.) V zunanjem
odboru poljskega sejma je imel včeraj zu-
nanji minister Skrzymski daljši eks-
pozé o zunanji politiki Poljske. Zelo obšir-
no je obravnaval znani ženevski protokol o
mednarodni razorožitvi in mednarodni var-
nosti ter je med ostalim naglašal:

Smo pristaši mednarodne solidarnosti
na temelju mogočega mednarodnega raz-
sodišča. Čeprav to načelo ni bilo odobreno
od nekih velesil, vendar nimamo nikakega
povoda, da se temu načelu izneverimo in
si tudi nočemo vsiliti prepričanja, da le go-
tovo države imajo pravico za gotove ga-
rancije, dočim so drugim državam omeje-
ni interesi in pravice. Ali naj Poljska do-
prinese še kake žrtve? Ne! Sklenjene po-
godbe so in ostanejo trden temelj za na-
še materialno varstvo. Splošno menijo, da
bo Velika Britanija v slučaju, če ne sprej-
mejo ženevskega protokola, rajše nadome-
stila splošno formulo s formulo varnosti

Francije in Belgije. Možnost sklenitve po-
sebne pogodbe je našo javnost zelo vznemirila.

Zunanji minister je nato v podrobnosti
razpravljaj možnost take pogodbe. Odklo-
nil je sklenitev možne garancijske pogodbe
med Francijo in Veliko Britanijo na škodo
že sklenjene poljsko-francoske zavezniške
pogodbe. Izključuje minister tudi eventua-
lnost, da bi se Anglija povrnila na stali-
šče pogodbe Društva narodov. V tem slu-
čaju se mora tolažiti garancijska pogoda
ba tako, da Anglija želi le navidezno mir
v Rokavskem kanalu, Evropo in ostali svet
pa prepusti razvoju dogodkov. Posebna
pogoda med Francijo in Anglijo ne bi ga-
rantirala miru, marveč bi v doglednem ča-
su povzročila novo vojno. Francoska-an-
gleška garancijska pogodba se ima tola-
žiti le v okviru splošne mednarodne situ-
acije. V njej mora biti vsebovan tudi ele-
ment francosko-poljske pogodbe.

Glede odnosov Poljske napram Nemi-
čiji je zunanji minister povdarjal in na-
glašal prepričanje, da se posreči do 1. aprila
načela izmenjave blaga določiti in skle-
niti primerno trgovinsko pogodbo. Zelo ob-
širno je zunanji minister zavračal tolaže-
nje nemške vlade glede varcijske mirov-
ne pogodbe z ozirom na gospodarski dohod
Poljske na morje. Postavitev poštnega ura-
da v Gdanskem ni nikakor zunanje-politično
vprašanje, marveč tangira edino Poljsko;
ki zahteva izpolnitve določil mirovne po-
godbe v tem oziru. Poljska zahteva: do-
hod do morja.

Orzen vlom v Zagrebu.

— Zagreb, 28. febr. (Izv.) Danes pono-
či so neznanji vlomilci vdrl v palačo ve-
kega župana na Markovem trgu ter odnesli
iz ročne blagajne oddelka za socialno po-
litiko: 46.000 Din gotovine in za 39.000 Din
raznih kolekov, torej vrednost v znesku
85.000 Din. Onesti so poleg gotovine: 600
kolekov po 50 Din, 77 kolekov po 20 Din,
126 po 10, 15 po 5 in 40 po 3 Din. Svedro-
ci so bili opremljeni z najmodernejšim vlo-
milskim orodjem tržaške provenienije. Vlomilci
so sledi za seboj zelo skrbno za-
brisali, zato je policijsko poizvedovanje
mnogo oteženo. Danes dopoldne so bili
posneti odtiski prstov na blagajni in na ok-
nu.

SPOR MED NEMČIJO IN ROMUNSKO.

— Berlin, 28. febr. (Izv.) Nemška ko-
misija za vojna bremena je izročila repa-
racijski komisiji v Parizu noto glede za-
htev, ki jih stavlja Romunska napram Nem-
čiji z ozirom na Dawesov načrt.

POSET DR. BENEŠA NA DUNAJU.

— Dunaj, 28. februarja. (Izvirno)
V političnih krogih trdijo, da poseti če-
škoslovaški minister dr. Beneš Dunaj
v mesecu aprilu. Na sestanku z avstrijs-
kim kancelarjem pridejo v razpravo
vprašanja splošno mednarodnega zna-
čaja, v prvi vrsti pa vsa gospodarska
vprašanja, ki se tičejo vitalnih intere-
sov obeh sosednih držav.

VELIKANSKA EKSPLOZIJA V JUŽNI AMERIKI.

— Rio de Janeiro, 27. februarja.
(Izv.) Danes je v mestu Niteroy-ju
eksploziralo ogromno skladišče eksplo-
zivnih snovi. Katastrofa je nepregledna.
Skladišča so zletela v zrak. Ubilih je
bilo 100 oseb in 600 težko ranjenih. 300
hiš in poslopij je popolnoma porušenihi

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.35.

Ljubljanska borza danes ni poslovala.
Zagrebska borza danes ni poslovala.
V prostem prometu so notirali: Curih
12.025—12.04, Pariz 322.50—323.50, London
398—398.25, Newyork 62.50—62.60, Praga
185.75—186.25, Milan 253.25—253.50, Dunaj
0.0785—0.0886.

INOZEMSKÉ BORZE

— Curih, 28. februarja. Današnja borza:
Beograd 8.35, Pariz 26.80, Newyork 520.50,
London 24.78, Milan 21.05, Praga 15.45, Du-
naj 0.007345.

— Trst, 28. februarja. Borza: Beograd
39.50—39.60, Pariz 127—127.50, London
117.75—117.85, Newyork 24.70—24.75, Du-
naj 0.0345—0.0350.

— Dunaj, 27. februarja. Devize: Beo-
grad 1135—1139, London 336.900—337.900
Newyork 70.935—71.185, Pariz 3644—3660
Praga 2100—2110, Curih 13.615—13.665.
Valute: dolar 70.400—70.860, dina-
r 1131—1137, lira 2855—2875, češka krona
2090—2106.

Boj karteliranim pivovarnam!

(Iz gostilničarskih krogov.)

Kakor znano, je takezvana alpinska zveza pivovarn prišla sedaj v svoj kartel še obe mariborski pivovarni T. Götz in Tschellig. S tem ima vsa Slovenija v šahu, da lahko poljubno zvišuje cene svojim izdelkom. Do lani je kartelu delala največje preglavice Delniška pivovarna Zalec in Laški trg, ki je bilo edino narodno podjetje te vrste. Mariborski pivovarni nista bili kartelu dosti na poti, ker sta oba lastnika zanesljiva nemška nacionalca. Kartel je bil še zadovoljen, da sta ta dva bila konkurenca s slovenskim podjetjem. Stvar pa je postala drugačna, ko je pivovarna »Union« indrečno pridobila tudi Delniško pivovarno. Pričela se je takoj huda trgovska konkurenca med »Unionom« in mariborskim Götzem. »Union« je prevzel Götzu glavno zalogo za slov. Koroško v Prevaljah. Pivovarna Götz pa je odgovorila s tem, da je napravila v Ljubljani svojo zalogo. Ker pa so delničarji vseh v kartelu zvezanih pivovarn po ogromni večini Nemci — pri tem tudi pivovarna »Union« ni izjema — je začel prevladovati duh nemške sloge, delničarje je bilo sram, da bi se Nemci med seboj s konkurenco pobijali, tudi so se hall, da bo konkurenca potiskala cene piva navzdol, zato so napeli vse sile, da so se složili. Pri tem so ubili z enim zamahom dve muhi: združili so nemški kapital in nemško misel obenem, pa zvišali cene piva. Toda karteliranje še ni najhujše, sramota za slovenske gostilničarje in goste je rajoniziranje. Nemški kartel si je pri tem razdelil gostilne in goste liki brezpravne sužnje. Določene so strogo meje, do kje se sme prodajati le mari-

borsko in kje ljubljansko pivo. Pogubne posledice pa se pokažejo tako v narodnem kakor socialnem oziru. Mariborski pivovarni bosta opustili vse zaloge, ki jih je imela dosedaj Delniška oziroma za njo Union. To se bo posebno hitro zgodilo tam, kjer je že dosedaj imela katera mariborskih pivovarn svojo zalogo poleg Delniške odnosa ljubljanske. Koliko naših ljudi bo prišlo vsled tega ob kruh! Pa tudi tam, kjer bo mariborska pivovarna obdržala dosedanja zaloga, bo takoj ali vsaj polagoma vrnila svoje pristaše kot eksponente nemške misli. Saj je že pivovarna Union pri prevzetju Delniške postopala precej nesocialno, ponekod pa celo nacionalno. Pri upravi v Laškem je bilo odpuščenih več vestnih slovenskih uradnikov in uradnic. Znan je slučaj, ko pivovarna ni hotela prevzeti založnika Delniške samo zato, ker je bil pri Sokolu in Orjuni, a to se je zgodilo celo takrat, ko je bila pivovarna »Union« že pod državnim nadzorstvom. Lahko si mislimo, kako nestrpno bodo postopali kartelirani Nemci šele sedaj, ko nima državna oblast nobenega upogleda in vpliva na njihovo poslovanje. Edini odgovor nemškim kartelirancem bi moglo dati trgovsko ministrstvo s tem, da bi izdalo nitižalo uvozno carino na dobro češko pivo, ker pivo hrvatskih pivovarn ni konkurenčno ter ondote pivovarne jedva krijejo domače potrebe. Dokler pa se uvoz piva iz Čehoslovaške ne omogoči, naj bi pristojne oblasti strogo pazile, da se potom karteliranih pivovarn ne razpase nemška prepotenost.

Spremembe zakona o zaščiti države na Bolgarskem.

Cankova vlada je predložila narodnemu sobranju spremembe zakona o zaščiti države. Člen 1. se izpremeni tako, da so odsele prepovedane vse organizacije ali skupine, ki propagirajo ali pozivajo ljudstvo bodisi k nasilni izpremembi ustave in družabnega reda, bodisi k nasilni polastitvi državnega krmla ter se v ta namen poslužujejo oboroženih akcij, nasilja ali terorističnih sredstev. Prepovedane so tudi vse organizacije, ki finančno ali s drugimi sredstvi podpirajo omenjene organizacije.

Prejšnji zakon se izpopolni z nastopnimi novimi določili: Kdor ustmeno, pisмено ali potom tiska hujška proti poedinim razredom ali slojem prebivalstva odnosno obstoječih oblasti in s tem ogroža družabni in pravni red v državi, se kaznuje z ječo od 3 do 9 let in z denarno globo od 50.000 do 300 tisoč levov. Konfiskacija hujškajočih listov in publikacij je pridržana državnemu pravdniku. Predno pa nastopi proti hujškajočemu tisku državni pravdnik, lahko policija ukrene vse potrebno, da se ta tisk ne širi. Kdor zapusti svoje bivališče ter vstopi v oboroženi odred, čigar namen je borba proti državi in družabni varnosti, proti življenju javnih ali privatnih funkcionarjev, se kaznuje s smrtjo. Ista kazen velja tudi za vse one osebe, ki skrivajo ali pa podpirajo člane takih terorističnih organizacij. Kazen jih ne zadene samo v tem slučaju, če pravočasno obveste državne

oblasti o bivališču teroristične organizacije in njenih članov ter s tem omogočijo njihovo aretacijo. Kdor ima stike s organizacijami ali poedinici, ki snujejo v inozemstvu zaroto proti državi, se kaznuje z ječo najmanj petih let in denarno globo od 50.000 do 300.000 levov. Osebe, ki prinašajo ali širijo v državi prepovedano literaturo, se kaznujejo z ječo do petih let in z denarno globo od 5000 do 50.000 levov. Kdor ve o kakem kaznivem dejanju, za katero je treba odgovarjati po tem zakonu, pa ne obvesti o tem državne oblasti, se kaznuje z večletno ječo. Kdor skriva ali pa pomaga pobegniti osebam, o katerih ve, da so izvršile kak zločin proti državi, se kaznuje z ječo do petih let in denarno globo od 50 do 100.000 levov.

Kdor je v osebnih ali pismenih stikih s prepovedanimi (komunističnimi in anarhističnimi) organizacijami, ne more vršiti ne državnih, ne oblastnih in ne občinskih služb, niti ne more biti član narodnega sobranja odnosno samoupravnega telesa. Če je taka oseba v službi, mora biti takoj upokojena. Če pa je izvoljena za narodnega poslanca ali oblastnega zastopnika, izgubi svoj mandat. O narodnih poslancih odločuje pa okrajno sodišče. Vsi procesi po tem zakonu spadajo v kompetenco okrajnih sodišč in so tajni. Obsodbe teh sodišč so definitivne. V slučaju notranjih nemirov se ustanove vojna sodišča, ki dobe po zakonu o zaščiti države vsa oblast civilnih sodišč.

Hjalmar Branting.

Kakor smo že poročali, je umrl v torek v Stockholmu bivši švedski ministrski predsednik Branting. Pokojni je bil med švedskimi politiki zadnja desetletja najpopularnejša in najprijateljskejša osebnost. Kot voditelj švedske socialne demokracije, ki je imela še začetkom tega stoletja samo enega poslanca, je napredoval v politiki tako hitro, kakor vpliv njegove stranke na spremembo volilnega sistema na Švedskem. Branting je bil rodom iz Stockholma, kjer se je rodil 23. novembra 1860 kot sin veletrgovca. Njegova rodovina ni nikoli mislila, da postane Branting politik. Veselilo ga je vse drugo, zlasti pa abstraktna matematika fizika in astronomija. Na univerzi v starodavni Uppsali se je hotel popolnoma posvetiti astronomiji. Nekaj časa je res deloval na observatoriju v švedski prestolici, toda slučajno mu je prišlo v roke nekaj gospodarskih in socialnih razprav. Branting se je začel zanimati za življenje švedskega delavstva, seznanil se je z delavskimi razmerami in tako se je zgodilo, da se je mladi astronom slednjič vrnil v realno življenje ter posvetil vse svoje sile novinarstvu in politiki. V tem času, ko je delal Branting v politiki prve korake, je bilo moč na Švedskem štiti delavske interese edino potom tiska, ker delavstvo takrat še ni imelo neposrednega vpliva na politiko. Leta 1886 je prevzel Branting uredništvo tednika »Socialdemokraten«, ki je postal kmalu dnevnik. V svojih člankih je nastopal zelo ostro proti vladajočim strankam tako, da ga je spravil njegov opozicijski duh slednjič celo v zapor.

Brantingov politični vpliv se je začel razvijati, ko je bil pokojni izvoljen za poslanca v švedski parlament. Bil je izvrsten govornik in je znal s svojim nastopom pridobiti zase tudi stranke, ki sicer niso bile posebno naklonjene ideji socialnih reform. V mednarodnem socialističnem pokretu je

skih organizacijah. V januarju in februarju leta 1919 je predsedoval mednarodni socialdemokratski konferenci v Bernu, kjer so se po dolgih letih prvič zbrali zastopniki socialdemokratskih strank iz Francije, Angije in Nemčije. Bil je tudi član izvršnega odbora II. internacionale, ki je imel svoj sedež v Londonu. Ni bilo konference skandinavskega delavstva, ki bi se je Branting ne bil udeležil. Njegova zasluga je, da je skandinavsko delavstvo leta 1920, na konferenci v Kodanju nastopilo proti diktaturi proletarijata ter glasovalo z ogromno večino za II. internacionalo. Samo neznan del norveških delavcev je zagovarjal na tej konferenci ruske boljševike. Kot odlični švedski politik je postal Branting tudi zastopnik Švedske v Zvezi narodov. Tu je deloval zlasti za razorožitev. Mali narod ga ohranilo v najboljšem spominu, ker je leta 1923, odločno nastopil proti Salandrovu tezi, da velesile v slučaju konflikta z malimi narodi niso odgovorne Zvezi narodov. Branting je izjavil, da je Zveza narodov dolžna baš v slučaju konflikta kake velesile z malo državo nastopiti v zaščito slabih. S tem je ožugljal pozornost vseh evropskih politikov, da si nastopil v Zvezi narodov javno zelo redko in ne kako nerad. Ta si volasi mož, ki se je zdel na videz mnogo starejši, nego je bil v resnici, ni govoril dobro nobenega obeh oficijelnih diplomatskih jezikov in to ga je v političnem delovanju zelo oviralo. Zato je rajše deloval v ožjih krogih, ker se je lahko posvetil bolj vsebinsi nego obliki. Bil je vnet pristaja Ideje, iz katere je nastala Zveza narodov.

Zadnja leta je bil Branting težko bolan, tako, da več tednov sploh ni mogel izpolnjevati svojih uradnih dolžnosti. Njegova demisijska se je vedno odlašala, ker je bilo težko najti sposobnega naslednika. Edini švedski državnik, ki bi lahko vsaj deloma nadomestil Brantinga je bil finančni minister Thorsson, ali tudi ta je bil zadnje čase bolan. Koncem januarja je Branting odstopil kot ministrski predsednik, ostal pa je v kabinetu kot minister brez portfelja. Njegov naslednik je bil trgovski minister Sandler.

Švedska socialna demokracija je izzubila z njim treznega in zelo sposobnega voditelja, ki je pomagal svoji stranki do marsikaterega uspeha. Navzlic neumornemu delu pa ni mogel storiti za svojo stranko vsega. To je povedal nallense sam, ko je nekoč izjavil: »Ko smo bili mladi, smo mislili, da se naši ideali prav kmalu uresničijo. Toda daleč so še časi, ko bo moglo delavstvo prevzeti odgovornost za ljudsko usodo. Naše delo ni bilo zaman, toda pot k onemu družabnemu redu, ki ga želimo, je zelo dolga in ta družabni red tudi ne bo tak, kakršnega smo si zamislili.«

»KINO IDEAL«

Nedelja 1., ponedeljek 2., torek 3. in sredo 4. marca.

„PRINCESSA NADIA“

v glavni vlogi Mae Murray.

Elegantna moderna ruska drama. 599

Politične vesti.

— Jasen položaj po sklepih opozicije! »Slovenec« nadaljuje s aprilskimi šalami in piše danes o »jasnem položaju po sklepih opozicije«. »Prve posledice teh sklepov so, da je ustvarjen jasen položaj, ki bo najbrže nekaj časa trajal. Logično! Saj ne more biti drugače! Razmerje opozicije 139 do 163 glasov večine jamči, da »najbrže nekaj časa« ne bo izprememb v notranji politiki in da bo lepo štiri nova leta vladal nacionalni blok! K šalam pristavlja »Slovenec« tudi debele laži, ko pravi, da stoji za blokom »narodnega sporazuma« ogromna večina ljudstva. Kakšna ogromna (!) večina ljudstva? Sešteje glasove volivcev, ki so volili 139 poslancev iz opozicije in pa glasove volivcev, ki so volili 163 poslancev nacionalnega bloka, pa najdete razliko pol milijona glasov! Ali štejete k sebi tudi glasove Nemcev, zemljoradnikov, Turkov in manjšin skupin? Toda te vendar niso v bloku »narodnega sporazuma«! Na koncu vendarle doživljamo potrditev uradnega izkaza volitev od strani »Slovenca«, ki piše: »Volitve so dale sicer režimu formalne pogoje, da lahko vlada v parlamentu«. Ne, vendar! Po tolikih klevetah notranjega ministrstva, po nešteti falsifikatih volilnih rezultatih je imela vlada tudi po priznanju »Slovenca« prav. Vlada je govorila resnico, »Slovenec« pa je na debelo klevetal, lagal in begal našo javnost. Kar tri izdaje je priredil en večer, da potrdi svojo časnikarsko lumparijo. Kar tako lepo naprej z aprilskimi šalami!

— O polnopravnih in brezpravnih državljanih fantazira »Slovenec«. Pri tem laže po stari navadi s pavšalnimi obdolžitvami, da zakrije dejanski stan in da prikrije svoje pravo lice. Pomislimo: naša ustava jamči vsakomur svobodo izpovedovanja kateregakoli političnega prepričanja! Dobro. Ali pa jamči isto tudi cerkvena uprava v Sloveniji duhovnikom, ki so drugačnega političnega prepričanja, kakor pa zaukazuje klerikalna gospoda v Ljubljani! Kaj bi storil ljubljanski vladika z duhovnikom, ki bi si upal javno nastopiti proti njemu ter ga dolžiti kvarnega dela za katoliško cerkev in vero v Sloveniji! Kaj bi storil z duhovniki radikali, demokrati ali socialisti! Kje ste gorske vasi in suzpluzje a divjini. V prah bi jih stri gospod vladika! Le pomislimo dalje na

ostale prosvetne in gospodarske institucije SLS. Ali bi ta stranka trpela v svojih vrstah svobodo političnega prepričanja, ali bi nastavila uslužbenca, ki bi se upiral njenemu političnemu programu! Koj bi bil na cesti! Neverjetno je, da si upa v Sloveniji nastopati v imenu svobode in naprednosti stranka, ki je bistveno nestrpna, kulturno nazadnjaška, ki ne trpi svobodnega kulturnega prepričanja svojih pristašev, ki nasprotuje vsaki svobodno zamišljeni kulturi! Kaj bi napravil ljubljanski vladika, če bi kraljeval v avtonomni Sloveniji, n. pr. z naprednimi profesorji na ljubljanski univerzi, da ne govorimo o ubogi učiteljski ter srednješolsko-profesorski pari, ki bi jih metal na cesto, kakor odpadke gnolnega hleva! Pa pojdemo še dalje v tem poglavju brezpravnih in polnopravnih! Kdo loči danes v Sloveniji ljudi v verske in protiverske, kdo utemeljuje celo veliko politično stranko na tej absolutni verski zablodi in farizejstvu? Ali ne SLS in njen duhovni pokrovitelj, ljubljanski vladika knezoškoč Jeglič! Tu potrkajte na prsa, tu spoznajte vso svojo grešnost ter nepopravljivo zgodovinsko škodo, ki ste jo zadali cerkvi in vsem slovenskim ljudstvom ter vsemu našemu družabnemu in kulturnemu razvoju!

— Novi zakon. Vsa ministrstva sedaj pripravljajo načrte najnovejših in najpotrebnejših zakonov, ki bodo uređili naše poljedelske, socialne in gospodarske razmere. Poleg tiskovnega zakona predloži vlada narodni skupščini v prvi vrsti zakon o poljedelskih kreditih. Trgovsko ministstvo predloži načrt o avtonomni carinski tarifi. Za zakon je posebna carska komisija že izdelala, toda bivša Korošec - Davidovičeva vlada je ta načrt sistirala in so zato tudi zastala pogajanja s sosednimi državami glede trgovinskih pogodb. Finančni minister izdeluje načrt zakona o proračunskih dvanajstlinah, ki naj bi veljale za mesece april, maj in junij, dokler narodna skupščina ne sprejme rednega proračuna. Redni proračun velja samo še do 31. marca in vlada ne more do tega časa iz parlamentarnotehničnih ozirav rešiti novega rednega državnega proračuna za leto 1925-26.

— Sestanek Male antente. Po najnovejših poročilih iz Bukarešte in Beograda se sestanejo državniki Male antante v dneh med 20. in 25. marcem v Bukarešti. Dnevni red konference še ni ugotovljen.

— Naša vojska in republika Peru. Vlada republike Peru v Južni Ameriki je sklenila, da opošlje v Beograd posebno vojaško misijo, ki ima nalogo proučevati organizacijo jugoslovenske vojske. Vojaška misija obstoja iz članov generalnega štaba.

Diplomatični posest. Minister zunanjih zadev je včeraj sprejel ponovnokrat angleškega poslanika Younga, ki se v prvi vrsti zanima za vprašanje samostana sv. Nauma ob albansko-jugoslovenski meji.

Peri s „SAMOBELINOM“!

Julijska krajina.

— Članek v pomoč manjšinam je napisal v milanskem »Corriere della Sera« senator Luzzatti. Poziva Društvo narodov, da naj pomaga preganjanim narodnim manjšinam. Posebno zatiranje manjšin vidi Luzzatti na Balkanu in v Nemčiji. Tej krutosti treba narediti konec, tako izjava italijanski gospod senator. Voditelji Društva narodov bi morali pomisliti, kaj se lahko izcimzi iz narodnega in verskega zatiranja. Ko senator Luzzatti, v javnosti sicer zelo čislani mož, tako deklarira o potrebi varstva za manjšine po Evropi, se pa prav nič ne zmeni za krivice in transtva, katerim sta izpostavljena jugoslovenska in nemška manjšina v Italiji! Položaj narodnih manjšin v italijanski državi je mnogo slabši nego položaj manjšin v marsikaki drugi evropski državi. Dejstvo je, da Slovani najbolj upoštevalno varstvo manjšin in dejstvo je dalje, da se v Jugoslaviji celo z renitentnimi manjšinami kulantno postopa. Italija si je nadela madež, da je zaprla manjšinam šole v njihovem materinskem jeziku in jim odprla potujočevalnice; iz vseh uradov je pregnala jezik manjšin in izganjala ga celo iz cerkve. Ali gospod senator Luzzatti morda nič ne ve o tem? O, dobro ve vse, toda enako trdijo fašisti in nefašisti, da vživajo manjšine vse pravice in da je šolska politika državna potreba. Nič ni vreden Luzzattijev članek, ker se ne ozira na krivice, ki jih trpe manjšine v Italiji. Iz inozemstva mu domi na članek odgovor: Luzzatti, pometaj pred svojim lastnim pragom!

— Iz Istre. »Libro infamante« imenuje tržaško fašistovski glasilo knjigo »Povijest Istre«, katera govori o deželi zlo resnice. Fašisti ne morejo prenesti resnice o slovanstvu Istre in utajili bi radi vse izgone Jugoslovenov iz dežele po okupaciji. Ali, kar je res, to ostane res in tako svet ve, kako so tirali Italijani preko meje jugoslovenske uradnike, duhovnike, odvetnike, trgovce itd. Družba sv. Cirila in Metoda za Istro je imela 86 razredov po raznih kra-

jih, okupacija pa je vse uničila. Resnice o Istri se boje fašisti, ali resnica mora na dan! — Iz Lanišča poročajo, da je bila odpuščena učiteljica A. Prasel. Na zidu v Čitalnici, ki se nahaja poleg šolske sobe je visel nabiralnik za družbo sv. C. in M. in ta nabiralnik je bil povod za odpust učiteljice. Materinski jezik hočejo iztrgati ljudstvu iz šole in cerkve. Ako ga izženejo tudi iz cerkve, ostane sam pop v njej, ako pa ga ne bo v šoli, se bo deca učila doma in brez dvoma boljše, kakor v italijanski potujočevalnici.

— V Medani v zapadnih Brdih je bil imenovan za občinskega zdravnika Italijan D' Ottone. Pri glasovanju je bilo 7:5. D' Ottone je pretepal Brice, zaprl jih je, streljal je nanje ta fašistovski junak, sedaj so za pa imenovali za zdravnika v občini Čudni časi!

— Vsakdanja nesreča. 20letni mladenič Humar v Solkanu je pobiral pod Sv. Katarino baker in svince. Pri tem je zadel na granato, ki je eksplodirala in ga raznesla na kose. Ali ne bo nikdar konca takih nesreč?

— Nesreča v pulski ladjedelnici. 41letni delavec T. Miletič je vršil neke popravne na nekem jugoslovenskem brodu v ladjedelnici. Pri delu se je opotekel in padel na dno broda. Prenesti so ga v bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

— Živino kradlo v Istri po selih ne prestando delamrži živili, katerih je še vedno polno v deželi. Tako je izgini le dni v Sv. Petru vol, vreden 4000 liri. Tekom žirnejstih dni je bila to že tretja tatvina žirvine v tem selu. Orožniki iščejo tatove, na jih ne morejo izslediti.

Iz Maribora.

— Na občni zbor »Českoslovaško-jugoslovenske Lige« v Mariboru pride tudi generalni konzul Českoslovaške dr. Otakar Beneš iz Ljubljane. Na kolodvoru pozdravi dr. Beneš odbor »Českoslovaško-jugoslovenske Lige«. Občni zbor se vrši danes v soboto ob 20.

— Dr. Medved na mrtvaškem odru. Pokojni prof. dr. Anton Medved leži na mrtvaškem odru župnišča stolnice. Pokojnika prihaja kropiti tudi ljudstvo s kmetov. Pogreb se vrši jutri v nedeljo ob 14. izpred župnišča stolne cerkve, od tu pa se bo žalni sprevod pomikal preko Slomškovega trga na Glavni trg in od tod čez do žavnostni most na Podbrežje.

— Radi komunistične propagande je bil včeraj na mariborskem carinskem uradu prijet tamošnji uslužbenec Fran V. Mladenčič, ki šteje komaj 21 let, je bil slučajno navdušen nacionalist, iz katerega pa je postal nič manj zagrizen komunist. Kot si je fant preveč dovolil, so postale oblasti nanj pozorne in ga aretirale.

— Občni zbor »Ribarskega društva« v Mariboru. V četrti zvečer se je vršil v Gambrovi dvorani občni zbor »Ribarskega društva« v Mariboru. Zborovanje je bilo kljub temu, da šteje društvo 300 rednih članov, zelo slabo posejeno. Občni zbor je vodil in otvoril prof. Čolič. Sledila se poročila posamičnih funkcionarjev. Društvo šteje 293 rednih in 287 podpornih članov. Dohodki so znašali 68.595 Din in izdatki Din 22.064. Spremenjena so bila nato društvena pravila, na kar je bil društveni predsednik dr. Kraus imenovan za častnega predsednika društva v znak zahvale za njegovo 15-letno nesebično delovanje v prosep ribarskega društva. Občni zbor je bil nato zaključen.

Izpred sodišča.

Ljubljana, 28. februarja.

— Po nedolžnem obdolžen starešina finančne kontrole. Pri omejni finančni kontroli v Gor. Jezeru pri Cerknici je do lanske jeseni služboval kot pripravnik Orogorec Števo Kustudič. Ker je svojo službo malomarno op. avljal ter ga je njegov starešina Ferdinand Troha opetovano zadel v službi spetega in ga ovdil, da je prišel vsled tega v disciplinarno preiskavo. Iz maščevanja je napravil Kustudič ovadbo na direkijo neposrednih davkov, v kateri je trdil, da sta starešina in podpredsednik Gregor Kampuš v zvezi s thotkapji, zato pa poplavit in se dasta podkupovati, zato pa puščata thotkapljenje v živino v Italijo. V svoji ovadbi je posebno trdil, da ga je neke noč Krampož dogovorno s starešino peljal v službo ravno v nasprotno smer, kjer je bilo pričakovati prehod thotkapev s konji, kar se je tudi zgodilo. — Iz vseh pričevanj in snisov pa se je pokazalo, da je bila Kustudičeva ovadba popolnoma izmišljena, maščevalnost, vsled česar je bil Kustudič, ki je med tem samovoljno zapustil službo in odšel v domovino, v Nikšić, obsojen na deset dni zaporu.

— Maščevalnost prepotentnega Nemca Ravnatčiča tolinil v Ljilji, neki dr. Groli, ki niti naš državljan ni, nastopa še vedno tako oholo in maščevalno, kakor so to počeli Nemci pod Avstrijo. Ker je svoje častno tolinil v pravih s čebelarji propadla poglavitno vsled pričevanja današnje so proge tovarnarja F. Lajovica (ki je bila takrat uradnica v tolinilci), je dr. Groli odzvel trgu električni tok. Pozneje se je tolinilca omehtala ter privolila, dajati trgu zopet električni tok, toda le pod pogojem, da se Lajovičeva tovarna in sodno poslopje izločita radi sodnega predstojnika Zigona, ki je omejenjo pravdo vodil. Tovarnar F. Lajovic je vsle tako ošitne pristranosti oziroma maščevalnosti napravil pritožbo na velikega župana, kjer je imenoval postopnoma tolinilce, odnosno ravnatelja Grolla kot skrežno nemoralno, še nemoralnejši pa sklep občinskega sveta. Radi te ovadbe je bil F. Lajovic obtožen po § 104. Zagovornik dr. Tuma je v svojem temeljitim dokazovanju tudi imenoval postopanje ravnatelja Grolla kot čin maščevalnosti in terorizem tuje proti domačim državljanom, a postopanje občine kot nemožato, oboje pa se lahko s mirno vestjo karakterizira kot nemoralnost. — Do istega prepričanja je prišel tudi sodni senat ter Lajovica oprostil.

Vsem bivšim Triglavom!

Akademsko društvo »Triglav« slavi letos petdesetletnico svojega obstanka. Sedanjí njegovi člani in vsi bivši stari Triglavci, kolikor jih še živi, se zberó ob tej slovesni priliki dne 7. marca v staroslavem našem Mariboru, da obnove lepe spomine na one čase, ko so preživljali pod čestitim praporom svojega akademskega društva najlepšo, najčudnejšo dobo svojega življenja.

Vam, tovariši, ni treba dolgozevnih pojasnil, kaj nam je bil »Triglav« takrat, ko smo zapustili domače srednješolsko mesto in prišli v hladno tujerodno tujino, da si tam pridobimo za nadaljnje delo v domovini potrebnega znanja, ki bi naj dvignilo na višjo kulturno stopnjo nas same in po nas našo ljubljeno domovino. Zbrali smo se takrat do malega vsi okrog zastave »Triglav«, poleg »Slovenije« najstarejšega slovenskega akademskega društva, ter našli v skromnem pa domačem priskrbenem krogu »Triglavovce«, došlih iz vseh krajev naše lepe zemlje, to, česar nikjer v tujem mestu najti nismo — svoj dom izven mej naše slovenske domovine.

Odvč bi bilo spominjati Vas, tovariši, vseh onih svetlih vzorov ki so v oni zlati dobi polnili s svojim svetlim žarom srca in duše naš mladih akademikov, ki smo bili takrat v žarišču vsega silnega mladega življenja. Kdor jih ni doživel in ohranil v svoji notranjosti, kjer živi vse, kar je v človeku najvrednejšega, najčistejšega, najlepšega, ga, njemu bi bila prazna ti najtežjejša beseda o njih.

Vsak pravi in vredni sin našega staršev, dičenega »Triglav« pa pozna njih vrednost in se popolnoma zaveda njihove velike tvorne sile za napredek posamnika, naroda, človeštva.

Rod za rodom je odhajal izpod okrilja našega »Triglav« v domovino, kjer so stopali njegovi bivši gojenci na svoja mesta,

da vrše svojo človeško, socialno in narodno dolžnost.

Naši ideali in osvobodjeni materi domovini, združeni s sestrskimi južnoslovenskimi zemljani v nepremagljivo celoto ujedinjene velike Jugoslavije, so po večinih sklepkih Resnice in Pravice vsaj v pretežni meri postali mero in kri.

Neosvobodjeni deli naše zemlje so na našo največjo žalost začasno osvobodili, da čakajo velikih dogodkov prihodnjih dni, ki morajo po isti sveti logiki Pravice in Resnice združiti vse, kar je našega, v eno.

Sedanjemu pokolenju našega staršev »Triglav«, ki je ostalo zvesto starim vzorom, ki so vezali in vežajo vse »Triglavce« v nerazdružljivo celoto, so dane nove velike naloge, ki se morajo izvršiti v srečo naše velike Jugoslavije in vseh njenih delov v novi dobi, ki nam je pričela vsem, prišedši s svojim železnim korakom zgodovinske nujnosti in neizprosnosti.

Mi starejši in stari se hočemo ob ljubljani polstolletnici našega »Triglav« slovesno združiti z našimi mladci, ki prihajajo, strumno zavečajo se velikim nalogam in ciljem bodočnosti, za nami, da stopijo na naša mesta in nadomestijo naše polmajoče moči z novo, svežo silo mladosti in novega življenja.

Vabimo Vas, velečeni tovariši, da se nam pridružite.

Preživeti hočemo nekaj dragocenih trenutkov skupno kot možje, ki se zavedajo tega, kaj jim je sveto, ki se spominjajo z globokim čustvom tega, kar so ljubili in še ljubijo, in ki unajo z vsemi silami svojih iskrenih duš v to, kar je vsemu večno dobroga, lepega in resničnega.

V Ljubljani, svečana meseca 1925.

Za poverjenstvo ljubljanskega okrožja:

Prof. Dav. Majcen, l. r. tajnik.

Dr. Alojzij Praunseis, l. r., predsednik.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota 28. februarja: Vdova Rošinka. Izven Nedelja 1. marca: ob 15. popoldne Pepeluh, mladinska predstava. Izven ob 20. zvečer Veronika Deseniška. Izven Ponedeljek 2. marca: Stričkove sanje Red B.

Opera.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota 28. februarja: Smrtna tarantula in karakteristični plesi Red B. Nedelja 1. marca: ob 16. pop. Mignon, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven Ponedeljek 2. marca: zaprt.

— Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani. V nedeljo, dne 1. marca: Ljubezen in ljubosumnost. Burka.

Koncert francoskega pianista Marcela Ciampi.

Pod protektoratom L'Association Française d'Expansion et d'Echanges artistiques v Parizu je večeraj priredil znani francoski pianist Ciampi v Filharmonični dvorani koncert, ki je bil zelo dobro obiskan. Koncert so posetile naše najboljšje umetnost ljubke družine in z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bil Ciampi, kakor je sam povedal, od navdušenja in razumevanja naše publike globoko ganjen. Zlasti ga navdaja s pogumom za nadaljnjo svojo pot po Jugoslaviji, Romuniji in Grčiji to, da je že takoj na prvem svojem koncertu pri nas videl toliko inteligentnih in razumevaločih ljudi.

Njegov program je bil soliden, splošen in je obsegal poleg francoskih stvari Ravela, Faureja, Debussyja in Francka še Schumanna, Chopina in Liszta. Ciampi je pred vsem virtuoz. Njegova tehnika je grandiozna, firapirujoča. On gubi blesk in efekt, ki je morda nekoliko preveč preračunjen na znanost. Najbolj mu gredo dela lastnih rojakov, kar je seveda izlaska razumljivo. Težko je biti enakoveren igralec Schumannu in Debussyju, Chopinu in Liszta. Zdi se mi, da je bil najbolj blede v

redko igrani trdelni Schumannovi fantaziji, op. 17, ter v Chopinu, zlasti v njega tako mnogokrat igrani Baladi in posmrtnem valčku. Tudi Franck ni prišel do svoje popolne veljave. Ljzst pa je bil igran, kakor ga še nikdar nisem slišal. Ciampi se je v njem pokazal silnega, naravnost nedolžnega občudovanja vrednega umetnika. Zdi se mi, da je bila ta »Legenda« njegova najslajnejša točka. S prekrasno tehniko je igral tudi Ravela (Serenado dvornega norca), Faureja (Barkarola št. 6) ter Debussyja (Veseli otok). To so stvari, ki so mu najbližje in so mu zato zvezele najboljšje. Po končanem programu, ki je izlival zopet in zopet živahno priznanje, je moral dodati še troje stvari, med njimi dvojce svojih in enega Debussyja. Inti še lo občinstvo nerado domov. Ciampi bo na nadaljni svoji umetniški turneji doživel brezdomno še mnogo triumfov, veseli smo, da je prvega doživel pri nas v Ljubljani.

Novi oder.

(Par besed k inscenacijam »Literarno-umetniškega večera«)

Prejeli smo in priobčujemo:

Po daljšem študiju moderne dramske literature sem se odločil napraviti polizkus nove inscenacije. Umetnost Stanislavskega je Ljubljancem že znana iz gostovanj članov Hudoženstvenega teatra. O umetnosti Mejerholda, Vahtangove, Tairofa, Torgerja in Eisensteina sem ob kratkem izpregovoril v »Novem oderu«, ki izide še ta teden. Moje inscenacije »Literarno-umetniškega večera« pa ne temelje na umetnosti enega ali drugega gori imenovanil: izluščil sem iz njih umetnosti le ono, kar se mi je zdelo najboljšje in našim razmeram še najbolj mogoče in združljivo v celoto. Ker mi je pa prostor odmerjen, naj v kratkem razložim glavne inscenacije.

Orest je prizor iz grške zgodovine — to poudarim s tem, da postavim pred sceno vhod v grško svetilnico. Scena: trije zrečni stebri — vera, upanje, ljubezen, temelji človeškega življenja, ki so v Orestu, v trenutku, ko nastopa, izpodkopani. Težke temne zavese — njegovo duševno razpoloženje. Bela zavesa — njegove otroške nedolžnosti. Kričča rdeča zavesa in rdeč reflektor, ki

osvetljuje sceno. — Kri matere, katero je ubil.

Potopljene zvone: romantičnost gorza izražena v barvah zaves in reflektorjev.

Kettejevca »Pijanec« sem razdelil v dva dela. Prvi del se odigrava v kmeti. Pijancu se zdi, da se okrog njega vse ziblje. To sem poudaril v scenariju s tem, da sem razvrstil kulise vse križem, nagnene naprej in nazaj. Iz enega konca odra do drugega vodijo beli traki, ki se v taktu zibljejo. Drugi del se odigrava pred krčmo. Pijaneec vidi dve luni: zeleno, ki se smeje, in rdečo, ki se joče. Obe luni bosta na temnih zavesah. Dvan reflektorja, zelen in rdeč, osvetljujeja pijanca.

Ahasver. Gole stene gledališča — praznosta v njegovi duši. Velik črni križ, ki visi preko odra — simbol onega, ki ga je proklel. Globus — širni svet, po katerem blodi duševno ubit in brez lastnega hotenja.

Pisma in Materi: V barvah zaves in spremljajoči godbi izraženo duševno razpoloženje; kraj dejanja je označen z najnujnejšimi rekviziti.

Pesem revolucionarjev. Na levi trije zastori: svoboda, enakost, bratstvo in mase ljudi, ki slede izvajanjem govornika. V sredini Golgota: 2 križa sta omainna, na mestu, kjer je stal tretji križ, stoji od rdečih reflektorjev osvetljen govornik. Jasno je, da ne bo tu nihče videl take politične propagande, ampak se polizkus inscenirati pesem.

Pri odlomku iz »Julija Cezarja« sta oder in dvorana zvezana. Odlomek se odigrava v glavnem v dvorani, na prostoru, kjer je sedaj orkester in deloma na oderu! S tem sem skušal odstraniti oni prepad, ki ob pasivne gledalce od aktivnih igralcev. V glavnem so tu razložene najglavnejše scene. Jasno je, da sem se moral pri inscenaciji ozirati na material, katerega nam lahko nudí naše gledališče, ki pa niti od daleč ne zadostja našim potrebam: še rekvizite bomo morali naši inscenaciji primerno predelati.

Gotovo se bodo našli ljudje, ki bodo s posmehom gledali na naše delo, a mi se zavedamo enega: naša pot vodi v deželo umetnosti. Mi bomo pa hodili po njej ne oziraje se na desno in levo. Ferdo Delak.

MIRAN JARC.

Anton Podbevšek: »Človek z bombami.«

(Ljubljana 1925. — Založila in izdala Št. Janja Ravnikar-Podbevškova. — Cena iz vodu Din 50.—)

S svojim prvim nastopom v javnosti — pred štirimi leti — je Podbevšek povzročil veliko vika in krika ter zmedel občane in pisarje in jih razdelil na dva tabora: v obojevalce in v sovražnike. Tako njegovih pristašev je bil pač majhen, vendar sta ga zelo vneto zagovarjala in tolačila dr. F. Stele in dr. Alojzij Remec. Njegovi »resniki«, krvočni nasprotniki pa so bili v prvi vrsti vsi tisti, ki so nasprotniki sploh vsega novega, ker jih združila, ker jim ne da spat, ker jih biča iz tako dobrodejne dramacije. V imenu vseh teh normalnih hominum sapientium je spregovoril psihijater dr. Alfred Šerko v dnevniku »Slovenski Narod«, a tako, da njegova »kritika« zasluži, da si jo hranimo za vse večne čase kot dokument: kot večni dokument človeške okorelosti in nesvobodnosti duha.

Zdaj — po štirih letih — gledamo na zbirko pač iz neke razdalje, jasneje in bolj izčiščeno in se moramo le čuditi, kako to, da je »človek z bombami« učinkoval tako porazno in viharo.

Podbevškova knjiga je velik izraz: izraz silno aktivnega, dinamičnega duha in izraz strahotne dobe. Povprečni meščan, ki se je tokom mirnih desetletij povsem udobil v mašinelnem dejanju in nehanju, ki ve le za menjavo dneva in noči in šteje ure, dneve, tedne, mesece in leta, običajno preseneče kvečjemu tako poezijo, ki se je rodila iz sekundarnih doživlji, poezijo, ki opaja, ki se laska, ki uradovolja in mir. Tak meščan je sveto prepričan, da je svet tak kakor ga vidi njegov zemski razum, otipajoč in ocenjaajoč okolico in sebe le v toliko, v kolikor je to nujno potrebno za ohranitev

Dajemo svobodno besedo pisatelju Miranu Jarcu, ne da bi se v celoti strinjali s njegovimi nazori.

njegove fizičnosti. Za elementarne pojave nima potrebnega organa, komaj da jih v svrhu varnosti in občega reda opredeli kot abnormalnost, blaznost ali neumnost, in neradko vzdeje takim klicarjem naslov bolnika ali pa goljufa.

Podbevšek je pa tak klicar elementarnosti.

Njegova knjiga je dejstvo, mimo katerega ne more noben resen stavbiitelj ali pa sidar velike piramide. Dejstvo, kot je dejstvo natura sama, ki jo moraš hoti ali nehoti priznati!

Tako kot doživlja Podbevšek, mora doživljati neki gotovi stopnji vsak — človek in čisto jasen je vzlik njegove svjevsnega torcedorja: »Saj ne ve še nobeden, da sem, noseč v svojih neimrnih prsih načrte za več sto let, prehodna točka, skozi katero bodo morali vsi tisti, ki letajo po zraku in hočejo biti silni (stran 29): podčrtal jaz).

Ce v naši književnosti ostane kak spomin na leta groze (ne samo leta v zgodovinskem pomenu, temveč tudi v smislu fiktivne časovnosti), potem bo stal »Človek z bombami«.

Smešno se mi zdi prepričati se o tem, ali ima ta »oblika« bodočnost ali ne. Važno je dejstvo, da jo je rodil človek, ki je dal najtočnejši in najadekvatnejši odmev tej dobi.

Tudi v epigonstvu se je mnogo govorilo in g. F. Albrecht, urednik »Ljubljanskega Zvona« je pred kratkim napisal krilatico: Kje na svetu se še piše »poezija«? A la Podbevšek in vidi v tej poeziji oznako židovsko nemških vizionarnosti. G. Albrecht očividno ne pozna sodobne poezije in neznano mu je morda tudi, da je knjiga knjig Sveto pismo — hebrejskega izvora! Podbevšek ni nikak epigon. Nasmehni se moram tej besedi, če jo vidim v zvezi s Podbevškovim imenom. Ne vem za človeka, ki bi bil tako straten v zvestobi do samega sebe in tako pretresljivo resen v izražanju samega sebe. Ze te njegove lastnosti so tako jake in nepobitne, da zlahka oprostijo mestoma se ponavljajoče, povsem žurnalistično medle in blede stavke, ki se pojavljajo med valovi, slapi in kresovi najprvobitnejših metafor. Tudi so se prepirali o tem ali je delo prozeto s katoliškim ali protestantskim duhom. Podbevšek je strastna borbenar in v tem oziru je podoben — protestantom, to je samostanin bogoiskateljem in bogopeljsalcem. V njem se razvija orgijastični svet bičarjev in skakačev, drznih konkvistadorjev in odgrinjalecev tajen, ki jim za ceno lastnega življenja ni mar, le da iztirajo sovražni neznanosti zadnjo skrivnost. Sami se grade babilonski stolp in se okličejo za vesoljne vladarje... in vendar se iz kaotičnosti prikaže včasih neskončno lep in miren obraz prost vsih bičanj in trpljenj, obraz strmenja in vdanosti...

in sem nehal živeti, ker sem se mudil v pokrajinah, ki jih še ni videlo nobeno človeško oko in sem ves vztrepetal, ko sem zagledal nevidnega klavirskega virtuozca, obdanega z angleškim zborom« (str. 34).

Tako se zbirka zaključuje.

Kdor jo bo vzel kot človek v roke, bo ob njej mnogo, mnogo doživel in morda zaslučil prvo pot do — sebe.

—V nedeljo popoldne ob 16. se pole pri znižanih cenah ena najpopularnejših oper svetovnega repertoarja. »Mignon« v deloma novi zasedbi. Glasovno vlogo poje, kakor prejšnja leta, gospa Thierry-Kavčnikova. Filino gđ. Frisekova, Wiljama, kakor pred leti, g. Kováč in Lotarija g. Betetto, ki je v tej vlogi že kot gost nastopal. Druge partije so v rokah g. Mohoriča, Fuglia in Sublja ter gđ. Ovsenikove. Predstava se začne ob 16. uri popoldne. Dirigirja g. Nefat, režira g. Bučar. — V torek, dne 3. marca pride gostovat slavni baritonist Marko Vušković iz Zagreba v operi »Travata« kot oče Gremont. Gospod Vušković je znan kot izvrsten pevec velikega slovesa, nastopal je uspešno tudi v Ameriki, na Nemškem, v Italiji in po vsej Jugoslaviji in povsod so ga cenili kot izbornega pevca in glumca. Ni dvoma, da bo ugajal tudi ljubljanskemu občinstvu v vlogi Gremonta, ki nudi dovolj prilike pokazati pevke vrline. Ostale partije poje: gđ. Frisekova, ga. Smolenska in ga. Assejva ter g. Darian, Pugalj, Šubelj in Debevec.

—Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, dne 1. marca izborni uspeo burko »Ljubezen in ljubosumnost«. Burka ima krasne komične momente. Odlikuje se vsled naravnega hu-

»KINO IDEAL«

Nedelja 1., ponedeljek 2., torek 3. in sredo 4. marca.

»PRINCESA NADIA«

v glavni vlogi Mae Murray. Elegantna moderna ruska drama.

601

morja in zabava posetnike od početka do konca predstave. Kdor ljubi smeh in zabavo, naj poseti predstavo. Vstopnice so v predprodaji v kavarni Zalaznik na Siamem trgu.

—Gostovanje Hinka Nučiča in gospe Podgorske iz Zagreba bo, kakor smo že poročali, v ljubljanski drami prihodnji teden. V četrtek, dne 5. marca nastopi g. Nučič v naslovni vlogi »Othello«. S to predstavo je združena 25-letnica proslave njegovega velezaslužnega umetniškega delovanja. Gledališki list prinese ob tej priliki pregled Nučičevega dela, ki ga je objavil in ljubljanskem in mariborskem oderu kot igralec in režiser. V soboto 7. marca gostuje v »Izjankinju duha« gospa Podgorska, naša rojankinja, ki se je povzpela po kratki dobi svoje zaposlitve na zagrebškem oderu med prve tamošnje umetnice.

—Novi oder, Vstopnice za »Literarno-umetniški večer«, katerega priredi kulturno društvo »Novi oder« dne 3. marca 1925 v dramskem gledališču, so v predprodaji pri dnevnih blaginji in operi z današnjim dnem.

—Slovensko Marljono gledališče »Atena« v Mladiki, Slov. Marljono gledališče igra v nedeljo 1. marca t. l. Ben-dorfovo pravilnico igró v treh dejanjih »Zakletki kalifa«. Pred to pa izvirno slovensko lutkovno burko v enem dejanju »Razbojnik Moroz«, katero je spisal pesnik Miran Jarc. Pričetek predstave je ob 3. popoldne in ob 6. zvečer. Predprodaja vstopnic se pa vrši že od 10. do 12. popoldne. Za bodoče nedelje se pripravila: Obuti maček, Čarobna gosli in Dr. Faust.

—Zbori »Ljubljanskega Zvona«. Mesecna revija za novo zborovsko glasbo. —Upravnik »razpislje naročnikom, ki so že vpsolali lastno naročnino v znesku 20 Din prvi dve številki do ponedeljka. —V marčevi (tretji številki) sta objavljena dva zborna, St. Premrlorovski zbor »Naše gore« in E. Adamčičev mešan zbor »Kaj ti je Mojca?« —Naročila na »Zbore« po dopisnici na naslov »Pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani« v Italiji pa sprejema naročnino (letno 10 lir) iz prijaznosti Pevsko društvo Gorica. 467—n

—Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 1. marca ob 10. uri dop. v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o predmetu: Zaščita mladine v modernem kazenskem pravu. Predava g. H. Lučovnik.

—Semestrni na naših univerzali. Prosvetni minister je odredil, da se na vseli jugoslovenskih vseučiliščih prične zimski semester dne 1. oktobra, ki traja potem do dne 15. februarja. Letni semester začneja dne 1. marca in traja do 30. junija. Ta odredba prosvetnega ministra velja že za letošnji letni semester.

—Konferenca o narodnih gledališčih v Beogradu so se sestali upravniki Narodnih gledališč iz vseh mest naše države. Na sestanku razpravljajo osebno finančna vprašanja gledališč. Vsi soglašajo v tem, da naj kompetentno ministrstvo oz. ministrski svet dovoli uporabo vseh dohodkov posamnih gledališč za njih lastno rešitvo poleg še eventualne državne podpore. Doslej so morala narodna gledališča vsaka zase oddajati dohodek državi in blaginji, kar je povzročilo zelo mnogo gledališko-upravnih komplikacij.

—Dr. Čerlinov simfonični koncert. Poleg Brucknerjeve 7. simfonije nam poda dr. Čerlin na svojem koncertu »Jugoslovenski Capriccio« od Fr. Lhotke, rektorja kr. muzičke akademije v Zagrebu. Da se bo simfonija bolje razumela, namerava prirediti dr. Čerlin o nji javno predavanje z analizo glavnih motivov in tēm. Dobro je tudi navbiti si naučno partituro te sloveče simfonije, ki se dobi v Kleinmayerjevi knjižarni. Orkester bo znatno pomnožen s člani odlične Mariborske vojne muzike.

—Odbor Narodne Čitalnice v Sp. Šiškli izreka tem potom najkresnejšo zahvalo članom »Marjanca kluba« pri Keršču za na svojem družabnem večeru dne 21. febr. zbran prispevek v znesku Din 426. Posne-manja vredno! 469—n

Dr. Ivan Lah.

Bakhanal smrti.

(Konec.)

To noč je divjala smrt v baraki. Starrec, ki je umrl prejšnjo noč, je bil zlo znamenje za vse. Podnevi so obležali trije in ponoči so se borili drugi z smrtjo. Med vzdihli bolnikov in umirajočih se je oglašal predrzen smeh razdivjane množice. V temi so se videle nemirne, pregibajoče se sence, ki so iskale strasti, življenja, razkošja. Poznal sem njia glasove. Tam je bila Cipriena, strastna črna Moldavanka, ki je živea v velikih mestih in je poznala skrivnosti pariških noči; z njo je bil prognanec Peter Semjonov, kozak-razbojnik, ki je poznal petropavlovsko trdnjavo in sibirsko katorgo; in Melisa, razposajenka in Jermak, ki je že stokrat videl smrt na ulicah in drugod in ga ni niti pogledala; in Zina, sladkosnedka in kavalir-lahkoživce, ki mu nist vedel ne imena ne plemena, ne rodu ne stanu. Za nje ni bila smrt, niso je poznali in ona ni marala zanje. Ali so bili presilni, da bi jih zmagala, ali niso bili vredni, da bi se spustila nanje? Zato se niso menili za vzdihne trpečih in umirajočih. Zakaj bi se vznemirjali, ko pride lahko smrt jutri k njim v go-

sti in jim nihče ne pomore, kakor oni ne morejo pomagati nikomur?

Zato je šel tihi šepet skozi noč, po mešan s smehom in neumno radostjo. A niso bili samo oni. Kdo bi prešel te postelje trpečih in ljubečih, umirajočih in uživajočih! Kdo bi jih prešel, ko ne veš, ali je na postelji življenje ali smrt!

Zjutraj je stopila k moji postelji stara grbava ženska in je šepnila:

»Pojdite k nji, k Nastji.«

Slišal sem jo v polspanju, videl sem jo z napol odprtimi očmi. Kakor da je prišla z njo vsa težko pričakovana groza, grdoba in smrt.

Po taboru je ležala meglena jutranja noč, kakor da ji ni konca nikjer; od vzhoda do zahoda leži težka, svinčena meglena noč, brez neba in zvezd.

Stopil sem v sobo, kjer so ležale ženske in otroci na cunjah po tleh, kakor so omagali v svoji bolesti, ko jih je objemala temna noč.

Nastja je ležala mirna, blede, z razpuščenimi črnimi lasmi, z gorečimi žarečimi očmi.

Brez besede je prišla moja roko in jo pritisnila na vroče prsi.

»Gori, gori, vse gori,« je govorila, »glava, sice, duša...«

Poljubil sem jo na čelo, vroče kot

ogonj, čutil sem, da prehaja vročica v one višine, polne najlepših sanj, ki so opajale umirajoče s nepoznanimi radostmi in jim prikrivale žalostni svet, ki jih je obdajal.

Privla se je z vročim telesom in je lepetala:

»Kakor Senja... ti si z menoj... poljubi me, poljubi...«

In je dvigala glavo onemoglo v zadnjih silah. Nje roke so se sklenile okoli mojega vrata in tako je obstala... zatrepeta!... zadrtela, umrla...

»Evoe!« — »Bakhanale«

Slonel sem dolgo nad njo in si nisem upal razkleniti njenih ljubečih, sklenjenih rok. Niti solze ni bilo v očeh: zdelo se mi je, da jih je nečesto mnogo neke globoko v srcu in padajo nekam v neizmerno bolest, kakor one neznane zvezde, ki niso mogle presjati meglene težke noči, ki je ležala snaj nad svetom. Umrla je vse, kar je živeo zame v tem kraju smrti, groze in trepetu.

Grbava ženska je pristopila in je prinesla luč. Čemu luč, ko je ugasnilo vse, kar je tako jasno svetilo v tej nepremagljivi temi in je začela tiho moliti: Čemu molitev, ko je vsaka misel lepša in čistejša od vseh nerazumljivih besedi?

Zjutraj je šel voz po taboru. Začel

se je pomikati iz svoje lesene lope, kjer je stal vsako noč. Ljudje so se zbirali okoli njega. Obstali so pred bareko in padla so nanj prva trupla.

»Pes.«

»Naprej!«

»Nastjo naposled,« — sem prosil, »ljudje božji, Nastjo...«

Ubogali so me, kakor da so jo vsi ljubili. Ko je bil voz zvrhoma poln, so zapeljali pred žensko sobo in dva delavca sta prinesla Nastjo. Položili so jo na vrh, da je ležala vznak, z narahlo razprostrtimi rokami, kakor jih je bila razklenila grbava ženska znad mojega vratu. Črni lasje so se razsuli preko ramen in v jutranjem svitu se je žaril njen blede napolnasmehnjani obraz zmagoslavno, ponosno.

Sprevod se je gnil, odprla so se široka taborska vrata... Pred nami se je odkrila široka, izhojena in izvožena pot, tako grda, temna, neskončna.

»Evoe, smrt, tuga, bolest!«

»Poprimite, potisnite. Sedemindvajset!«

»Sestindvajset brez Nastje!...«

»Evoe, Dioniz!...«

Kdo si je izmislil to povest, tako grozno in tako veličastno!

Ali je vse resnica?

Usmililo se je samu dobro nebo

nad nami in je začelo vsipati na nas bele mrtvaške cvetove.

Ali sem stopal za vozom? Ali sem pomagal voziti težko breme svojim bratom? Ali sem stal od strani in sem gledal na voz? Kdo ve povedati, kaj se godi s človekom, kadar stopa po poti smrti, pijan od bolesti in omamljen od neskončnih tišin, ki za nas nimajo odgov

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 28. februarja, 1925.

Katolicizem in pravoslavlje.

Profesor bogoslovja na ljubljanski univerzi dr. F. Grivec je napisal v »Katoliškem listu« obširno razpravo, v kateri skuša ovreči trditve ruskega profesorja Pogodina, ki pravi, da je prestopil znani cerkveni filozof Vladimir Solovjev v katoliško cerkev pod vplivom škofa Strossmayerja. Profesor Pogodin reagira v beogradskem »Novem Vremenu« na to razpravo in izjavlja med drugim:

»Kakor znano, je vsakemu drugemu narodu dovoljeno imeti svojo vero, svoj jezik in svojo prošlost, kar se mu šteje celo v zaslugi. Ali ruski narod je v tem oziru izjema. Njegova inteligenca je bila tako malo nacionalna, da jo sedaj malone obsolajo, če kaže svoje nacionalno prepričanje. Navzlic temu pa se hočemo odsej držati baš tega stališča... Ona ruska inteligenca, ki je ostala v Rusiji, lahko ohrani svoj nacionalni značaj samo s pomočjo vere in znanosti. Drugače (tudi) ne more biti. Tudi v času francoske revolucije so hoteli v mednarodnem obsegu poskrbeti za usodo zatiranih narodov, v praksi pa je vzbudila francoska revolucija v Franciji silen nacionalni pokret, ki je daljal in deloma še danes daje vsebino francoskemu nacionalizmu. Sploh se po revoluciji običajno probuja silno nacionalno čustvo, ki je v zvezi z oceno one prošlosti, katero je skušala revolucija izbrisati. Revolucije so se vsi naveličali, stare javne delavce so nadomestili novi, ki vidijo, kako malo dobrega je prinesla revolucija in zato se z gorečim nacionalnim čustvom približujejo svoji domovini. Poleg tega so se v letih bede in pomanjkanja vsi prepričali, kako malo iskanjen prijatelj ima narod v nesreči. Zato ruska inteligenca v inozemstvu in v Rusiji bržkone ne bo razveselila profesorja Grivca s tem, da podpravi Vladimirja Solovjeva kot odpadnika od pravoslavne vere. Ruska inteligenca tudi ne gleda na združitev cerkva z njegovimi očmi. Je pač tako: ljudje so se naučili ljubiti in ceniti svoje.«

V polemiki med prof. Grivcem in Pogodinom nas ne zanima toliko vprašanje združitev katoliške in pravoslavne cerkve, da se tudi v tem oziru popolnoma strinjamo s pravoslavnimi pisatelji, ki odklanjajo v slučaju združitve priznanje rimskega papeža kot vrhovnega poglavarja obeh cerkva, kolikor nacionalni pokret med rusko inteligenco, ki je slednjič spoznala, da je rešitev slovanske Rusije edino v samopomoči. Če je res, kar trdi prof. Pogodin, da se je začela ruska inteligenca zavedati svoje pripadnosti k velikemu slovanskemu narodu, smo lahko prepričani, da ni daleč čas, ko Rusija preboji sedanjo krizo in stopi med evropske sile kot ena najmočnejših držav.

— **Neznanje trgovskih organizacij g. Jelačinu.** Naš dopis iz štajerskih gospodarskih krogov je jasno in resnično povedal, zakaj je med trgovci in obrtniki odigral svojo vlogo in izrabil celo zaupanje g. Jelačina mlajšega. Enočeno je odobravanje tega dopisa med vsemi resnimi trgovci, kateri vedo, da je mladi Jelačin proti zahtevi trgovstva, da dobe za poslanca gospodarskega strokovnjaka, nastopil z vso silo ter agitiral in rovaril proti g. Iv. Mohoriču. Izvajanja našega dopisa smo zažele v črno, ko pravijo, da je g. Jelačin zakrivil grdo verolomnost napram trgovskemu stanu, ki je razbijal enotno gospodarsko fronto pri volitvah ter pomagal potom dičnega Ravniharja klerikalcem do zmage v Ljubljani. Stvarni očitki, da je nemožnost za moža, ki naj bi vodil trgovce, ako najprvo divje napade visoke državne uradnike, potem pa zleze pod klop in prosi za pardon, so vsesestransko porazno učinkovali in zmešali celo samega g. Jelačina mlajšega tako, da je izgubil vso previdnost in da se je danes odkrito zatekel k svojim zaveznikom klerikalcem, ki so ga svoj čas vsilili za načelnika ljubljanske borze. V današnjem Slovencu objavlja ta novi klerikalni svetnik v »Slovincu« dolgočavno pisanje, v katerem gonil staro lajno grde samohvalne in ponavljajo vse tisto, kar so potrpežljivi poslušalci njegovih »gospodarskih« govorov zadnje dve leti že petdesetkrat čuli. Nehajte g. Jelačin, zamorca ne operete, krinka je padla. Nezaupnice prihajajo iz vseh krajev. Pravilno ugotavljajo stalin in mladini, da ne zasluži več zaupanja, kdor je kakor Vi v odločilni bitki streljal v lastne vrste ter pomagal klerikalcem. Gospodarski krogi potrebujejo zanesljive in močate voditelje, ne pa robate in netakne, ki imajo polna usta praznih in nepremišljenih besed, pa nič resnega dela.

— **Proslava 50letnice akad. društva »Triglava« v Mariboru.** Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. se vrši dne 7. t. m. v Mariboru pro-

slava 50letnice akad. društva »Triglava«. Spored: I. ob 15. popoldne slavnostno zborovanje starešinske zveze in vseh treh edinic aktivnega društva »Triglava« v Narodnem domu. Nato skupno slikanje. II. Ob 20. svečano prijetje spominske traka na triglavansko zastvo, katerega daruje starešinska zveza. III. Triglavski elitni ples v Götzovi dvorani. Vstop dovoljen samo z vabilom. Vstopnina 25 Din. Toaleta po možnosti svečana. — Vabila razposilja starešinam starešinska zveza. Kdor želi dobiti vabilo v Ljubljani, naj svoj naslov sporoči g. vratarju na univerzi.

— **Cetrinska vožnja za posetnike »Triglavanske« proslave v Mariboru.** Železniško ministrstvo je izdalo take odloke: »Na prošnjo jugoslov. akad. društva »Triglava«, podružnice v Ljubljani, z dne 13. februarja je g. železniški minister z odlokom M. S. br. 3955, z današnjim odobril cetrinske cene udeležencem proslave 50letnice akad. društva »Triglava«, ki bo dne 7. marca v Mariboru. Udeleženci te proslave naj si kupijo na vstopni postaji polovito vozno karto, pri čemer se morajo izkazati z uverjenjem društva »Triglava« ali njegove podružnice, da potujejo na to proslavo. Te kupljene karte veljajo tudi za povratek, ako z uverjenjem istega društva dokažejo, da so se resnično udeležili te proslave. Ta ugodnost velja od 3. do 11. marca 1925 zaključno.« Ta društvena uverjenja za cetrinsko vožnjo se dobe pri »akad. društvu »Triglava« v Ljubljani« redakciji »Slovenskega Naroda« v torek 3. v sredo 4. in četrtek 5. marca vsak dan od 10.—11. in od 14. do 16. ali pa po pošti, pri čemer pa je treba priložiti znamko za odgovor. Takšna uverjenja se dobe tudi pri starešinski zvezi v Mariboru.

— **Iz Ljubljane odpotuje v torek na novo službeno mesto orožniški kapetan V. Vošnjak.** Slovensko orožništvo se poslavlja od njega v najboljši nadi, da se kmalu zopet vrne.

— **Nova nezaupnica g. Jelačinu.** Gremij trgovcev za ljubljansko okolico je na svoji odborovi seji dne 27. tm. soglasno sklenil, da izreče g. Jelačinu nezaupnico in ga nujno pozove, naj takoj odloži vsa mesta, ki jih zavzema v stanovskih organizacijah in korporacijah, zlasti pa da odloži mesto načelnika Zveze trgovskih gremijev in združenj za Slovenijo v Ljubljani, nadležno mesto kooptiranega svetnika Trgovske in obrtniške zbornice, kakor tudi predsednika Ljubljanske borze, katere razvoj on kot predsednik najtežje ovira. V prepričanju, da se zaveda Jelačin, kako krivico je napravil trgov. stanu s svojo protigigantizacijo proti kandidatu trgovstva g. Ivanu Mohoriču, kakor tudi neprecenljive in nepopravljive škode, ki jo je s tem povzročil vsemu trgovskemu stanu, pričakuje Gremij trgovcev za ljubljansko okolico, da se bo pozivu odzval in takoj odloži svoječasno mu poverjene zaupne posle.

— **Ustanovitev meščanskih šol.** Kakor smo svojčas že poročali, se imata tekom letošnjega leta ustanoviti dve novi meščanski (deški in dekliški) šoli in sicer: na Viču ter v Zgornji Šiški. Za prvoimenovano so načrti, kakor čujemo, že izdelani, za drugoimenovano pa se vrše še razprave. Ustanovitev teh dveh meščanskih šol je potrebna.

— **Stoletnica republike Peru.** Te dni je južnoameriška republika Peru proslavljala stoletnico svoje samostojnosti. Naš generalni konzul in diplomatični zastopnik v Buenos Airesu Ivo Grisogono, brat ministra dr. Grisogona se je udeležil vseh svečanosti in je bil povsod najpristranejši pozdravljen.

— **Iz državne službe.** Premeščeni so: iz Brezje v Ptuj davčni upravitelj Jakob Maillinger, iz Koprivnice v Gornjo Radgono carinik Pavle Arsenič, iz Celja k okrajnemu glavarstvu v Šmarje veterinar Ivan Pišer, od okrajnega glavarstva v Mariboru za veterinarja k okrajnemu glavarstvu v Mariboru — desni breg Peter Miklavčič.

— **Iz sodne službe.** Imenovan je za sodnega svetnika pri sodnem stolu v Zagrebu deželni sodni svetnik in predsednik okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi dr. Mirolav Muha.

— **Odlikovanje češkoslovaških umetnikov.** Na predlog ministra prosvete je kralj podpisal ukaz, s katerim so bili odlikovani: z redom Sv. Save IV. vrste Otokar Novotny, predsednik umetniškega društva »Manes« v Pragi in Jan Svabinský, rektor umetniške akademije v Pragi. Z redom Sv. Save V. vrste Bohumil Kafka, podpredsednik umetniškega društva »Manes«, Oldřich Koniček, slikar, Jan Sturs, profesor umetniške akademije in Jan Slaviček, slikar, vsi iz Prage. Odlikovani so bili v priznanje njihovih zaslug za kulturno bližanje češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda. Društvo »Manes« je, kakor znano, priredilo lani umetniško izložbo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

— **Redukcija uradništva.** Ker je v področju prosvetnega ministrstva mnogo uradnikov, namerava prosvetni minister reducirati gotovo število uradnikov. Na njih mesto bi prišli strokovni uradniki od prosvetnih oddelkov pokrajinskih uprav.

— **Nov šef kabineta.** Za šefa kabineta ministrstva zdravne reforme je imenovan Dragutin Milivojevič, ki je v četrtek prevzel svoje posle.

— **Oznanjevalci ptičari.** Pišejo nam: Pred par dnevi je hotela pokazati zima svojo moč in prekinila nam je za par dni pomladansko razpoloženje. Prekasno se je tega spomnila mrzla starka; prav hitro je bila premagana. Že, ko je snežilo, je bilo čuti visoko v megli kričanje in živčanje oznanjevalcev ptičar, ki se selijo v juga, kjer so prezimile, na sever v svoje pravo domovje in bodo kmalu uživale pomlad in ljubezen. Prvi oznanjevalci so bili letos divji golobi, ki so se vrnili že sredi svečana. Za njimi so prišle postovke in tudi divje gosi. Ključači so se na potu proti severu tudi pri nas ustavili in odpočili za nadaljnjo težko pot. Upajmo, da se niso prehiteli in da srečno dosepejo na sever. — Pa tudi cvetice že radovedno pogledujejo iz zemlje in vprašujejo, če se je že »budila pomlad. Zvončki, norice in tudi žafran krasé livade. Teloh in resje pa sta cvetela skoro vsi milo zimo.

— **Včerajšnji potres.** Observatorij pod Triglavom nam poroča: Danes (27. februarja) jutrajt okoli 6.40 so zaznamovali vsi potresomerji tu pod Triglavom precej močan potres z bližine, katerega ognjišče je bilo od tu oddaljeno proti jugovzhodu kakih 200 km. Močno tresenje je trajalo nenavadno dolgo. Ni dvoma, da se je občutil ta potres v Ljubljani in okolici v obče.

— **II. književna tombola.** S številkami, izžrebanimi do 22. februarja, so bili zadeti vsi dobijci za kvaterne. Z izžrebanjem zadnjih dveh števil, t. j. 74 in 42, je bilo celo zadetih več kvatern, kakor pa je še preostalo dobikov izza predzadnjega žrebanja. Zato se je vršilo za dobike med vsemi pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice vposlanim tablicami po drobno žrebanje. Dobitki so se po pošti oddelali imeteljem izžrebanih tablic, kdor pa dobika ne prejme, naj smatra to kot znak, da njegova tablica ni bila izžrebana in izra za njega naprej pokrajinski odbor. Do 22. februarja so bile izžrebane sledeče številke: 45, 90, 4, 63, 66, 9, 58, 45, 48, 25, 36, 74 in 42. S temi številkami so bili zadeti vsi dobijci za ambe, terne in kvaterne. Danes so bile za čimkvinio izžrebane sledeče številke: 57 (petdesetdeset), 62 (šestdeset), 27 (dvajsetdeset), 54 (petdeset), 75 (sedemdeset) in 33 (trideset). Kdor je s temi in prejšnjimi številkami zadel čimkvin (pet števil v eni vrsti), naj pošlje svojo tablico najkasneje do 7. marca pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljano.

— **Dramatični odsek N. Čitalnice v Sp. Šiški** uprizaro dne 1. marca t. l. ob 6. uri v dvorani pri Valjavcu Spicerjevo pravljico »Pogumni Tomček«.

— **Popravek.** Pri objavi izžrebanih števil železničarske elektrone loterije se je vrnila neljuba pomota izžrebana je bila številka 2174 ser. A. ne pa zadnjič pomotoma objavljena št. 1274 ser. A. Dobitki se delijo vsak delavnik od 17. do 18. izven Ljubljane stanujočim lastnikom izžrebanih srečk se dobijci pošiljajo po pošti, če ti vposiljejo srečko in natančen naslov. 477/n

— **Orožni listi za posest orožja.** Policijska direkcija opozarja na določila člena 1. pravilnika az izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja, objavljena v uradnem listu št. 81 z dne 27. avg. 1924. Po tem pravilniku mora imeti vsakdo, ki poseduje strelno orožje s kalibrom nad 6 milimetrov orožni list za posest, ako morda nima že za to orožje orožnega lista za posest. Prestopki proti temu pravilniku se kaznujejo in po zakonu o takšah in pristojbinah. — Policijski direktor.

— **Smrtina kosa.** Danes jutrajt se je prešel v večna lovišča stari lovec, gospod Ferdinand Sturm, strojni mojster v tobačni tovarni. Bil je lovec od svojih mladih let in spremljal na lovu v Ljubljanski okolici, kjer je bil lovski čuvaj nad 30 let, stare slovanske lovec kakor dr. Tavčarja itd. ter sodeloval pri vzgoji naših mlajših lovcov. Še v pretekli jeseni se je udeleževal bradok. Ko je utihnil lovski rog v zadnji lovski sezoni, je stari lovec omagal. Pokojnik je bil oče tipografa v naši tiskarni, g. Rada Sturma. Pogreb, katerega naj se po možnosti udeležijo vsi člani SLD, čigar društvenosti je bil pokojnik od ustanovitve do danes, bo jutri v nedeljo z Viča, Javornikova hiša, ob 1/2 17. popoldan na Viško pokopališče. Blag mu spomin!

— **V javni bolnici** je umrl na zastrupljenju krvi g. Vendelin Stare, trgovec v Ljubljani. Pokojnik je bil dolga leta blaginjski Društva sejmarijev za Slovenijo. V poneledek se je peljal z avtom na sejem v Velike Lašce. Med potjo je z zarjavelo pilo popravljal avto in se pri tem ranil v roko. Roka mu je jela močno otekati. Ko se je vrnil domov, je takoj šel v bolnico, toda ni mu bilo več pomoči. Umrl je na zastrupljenju krvi. Pogreb bo v nedeljo ob 16. iz javne bolnice. Blag mu spomin!

— **Skok beogradske igralke s četrtega nadstropja.** Včeraj je skočila z okna svojega stanovanja, ki se nahaja v četrtem nadstropju, znana balerina beogradskega gledališča, gđ. Šmatkova. Skočila je na dvorišče, ki je popolnoma betonirano, razen majhnega dela, kjer se je nahajal kup smeti. Lei temu ima Šmatkova priplati, da je ostala živa. Vzrok poskušene samomora je nesrečna ljubazen. Plesalko je nekoliko trenotkov prej zapustil njen ljubimec Strejčev ter ji dal razumeti, da je vse končano. Ko je stopil iz hiše, je Šmatkova klicala za njim, on pa se ni ozrl, nakar je obupana plesalka skočila z okna na dvorišče. Šmatkova je sicer težko ranjena, vendar zdravnik upa, da ostane pri življenju. Plesalka je bila znana beogradska lepota.

— **Projekte na našem Jadranu.** Hotel »Miramare« Crikvenica. Tople in hladne morske kupke. Soba sa celom obiskrhom od Din 90.— 319/n

— **Nov cvečični salon je otvoril g. A. Ferant.** Gled. Inscrat.

— **Pri trpljenju na srcu in poapnenju** žil nam preskrbi prirodna grenčica »Frantz-Josef« lahko telesno odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na kliničkih za boleznih krvnih teles so dognale, da grenčica »Frantz-Josef« služi prav izbornu. Dobiva se po lekarnah in drogerijah. 45/L

POZOR!

Opozorjate se, da i par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) „ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 30/L

— **Jutri v nedeljo zvečer ob polosmili koncert »Ljubljanskega Zvona« na Viču.** 475/n

— **Proti obočelosti deluje s kolosalnim uspehom samo »VILFANOV ČAJ«.** Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— **Dvanajsteri apostoli** so bili razširjeni valci krščanske vere. — Tisoč ozdravelih razširjajo sloves Radske vode. 354/n

— **»Neosna« krema** napravi usnje elastično in neobčutljivo proti vremenskim vplivom 50/L

»KINO IDEAL«

Nedelja 1., ponedeljek 2., torek 3. in sredo 4. marca

»PRINCESA NADIA«

v glavni vlogi Mac Murray.

Elegantna moderna ruska drama. 600

Iz Ljubljane.

— **Državni proračun in interesi ljubljanske občine.** Poroča se nam: Ko sta lansko leto takratni župan dr. Perič in podžupan dr. Stanovnik intervenirala pri vladi v Beogradu o odnosu pri finančnem ministru za podporo pri poglabitvi ljubljanične struge in za napravo elektrarne na Savi, je po povratku iz Beograda dr. Perič v javni občinski seji poročal, da je finančni minister obljubil, da se postavi za strugo Ljubljanice prvi obrok v proračun za leto 1924. To je bilo navadno varanje javnosti. Pač pa je res, da so v Beogradu dali dr. Periču in dr. Stanovniku razumeti, da dokler bo mestna občina v rokah klerikalcev, ne dobi nobene podpore! Če bo vlada dala postaviti v proračun kak prispevek, se bo morala občina obrniti že na kako drugo vplivnejšo adreslo! A to, še predno bo proračun za leto 1925, sestavljen!

— **Predzlost.** Poročajo nam: Ljubljanski Germani še niso izumrli. To pot jim greni življenje sedanje slovensko dramsko gledališče. Pač ne morejo pozabiti, da se je v gledališkem posloju pred leti širila germanska kultura. Zlasti se neka nemškutarska gospoda spodkita na tem, da občinstvo hodi in se vozi v Gradšču v ulici, ki je med hišami bivše »nemške« kranjske hranilnice in med dramskim gledališčem. Posebno pa je ti gospodi v spodkiča, da se poslužujejo obiskovalci gledališča vozov ali celo avtomobilov tudi pri vožnji po tej ulici. Da se to prepreči, so se pojavile v ulici Gradšču med dramskim gledališčem in hišami kranjske hranilnice sverilne tablice s stroгим ukazom, da je vožnja po tej ulici prepovedana, pešcem pa se milostno dovoljuje prehod do predklice. Ne moremo si misliti večje nesramnosti. Deset let, odkar stoji omenjeno gledališko poslopje in pa hiše kranjske hranilnice, je bil prehod ali prevoz po omejenih ulici vsakomur dovoljen. Sploh je omejena ulica javna, ker tvori podaljšek ulice Gradšču in je le iz njega mogoče dostop do hiš v tej ulici. Sploh dvomimo, da bi imel hišni posetnik pravico, vožnjo ali prehod po javni ulici prepovedati, ker ta ulica služi javnosti ni so tudi prejšnje stare ulice na tem mestu služile javnosti. Opozorjamo na to mestni magistrat, ki bo najbrže edini in v prvi vrsti pristojen odločevati o tem, ali je podaljšek ulice Gradšču smatrati za javen.

— **Zaslužite mlakužel.** Pišejo nam: V Trnovem, polge bivše Supančičeve opkekarne, je ostal po opustitvi te, nezastut svet, kjer so preje kopali Hovico za opeko. Sia to dve globoki in obsejni mlakuži, ki sta zlasti ob deževju polni do vrha vode in precej globoki. Ker se v bližini teh mlakuž igra vedno številna deca, ki je vsak čas v nevarnosti, da se zaleti in pade v globoko umazano mlakužo, bi mestna občina prav storila, da kazuže te mlakuže takoj zasuti, še predno se pripeti kaka nesreča!

— **Nadomestna volitve priselčnikov in namestnikov obrtnega sodišča v Ljubljani** se bo vršila za volilno okrožje Ljubljana 8. in 10. marca 1925, vsakokrat od 8. do 1. in sicer volijo: 1.) delavci oziroma delojemalci dne 8. marca od 8. do 1. ure v Mestnem domu (velika dvorana), Krekov trg; 2.) podjetniki, oziroma delodajalci dne 10. marca 1925 od 8. do 1. ure v mestni posvetovalnici na magistratu, Mestni trg, kakor je označeno to na glasovnicah, katere bodo prejeli vsi vpisani volilci, dostavljene v svoje obrate. Voliti se smejo samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku.

— **Ljubljanski skavti!** V nedeljo 1. marca vran, predava g. dr. Pirč o higijeni v fizikalni dvorani na učiteljski. Skloptične slike! 468/n

— **Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika** priredi v sredo, dne 4. marca t. l. ob priliki štiriletnje obletnice svojega obstoja sprejem, ki se vrši v prostorih na Gosposveti cesti št. 5, pri tej levo, od 17. do 21. ure. Člani in prijatelji društva so vljudo vabljeni. 473/n

— **Predavanje v društvu »Soča«.** Danes v soboto 18. tm. predava g. prof. dr. Jože Rus o temi: »Srbi in mi«. Poskušal bo dati pojasnja nekaterim razmeram v narodnem

življenju naših bratov Srbov. Po predavanju se bo čitalo nekaj zelo zabavnih pravilic domačih živali, katere je spisal naš goriski rojak g. Fajgel. Potem domača zabava. Začetek ob pol 21. zvečer. Vstop prost.

— **Vsi vpokojeni poštni poduradniki in sluge (in redukcijari)** se vabijo, da se v lastnem interesu udeležijo sestanka, ki se vrši 2. marca v restavraciji pri Levu, Gosposvetska cesta št. 16. 474/n

— **Orjuna Ljubljana.** Poziva se četnike I. čete in rezerve, da se udeležijo predavanja v Ekonomski Orjuni dne 2. marca ob 20. uri. Tema: »Pašizem in Orjuna«. MČO.

— **V restavraciji »Zvezda«** je priredil preteklo predjetni restavracije g. Krapeč slikanico pojedino. V to svrhu je prav okusno opremil restavracijske prostore z zelenjem in cvetjem ter razmestil po njih lovorjeva drevesca, da je bil lokal podoben južnemu gaju. Jedila, ponajveč morske ribe, prirejane na razne načine, so bila razstavljena v srednji sobi. Okusen aranžma, delo kuhinjskega šefa g. Babinka, je zbuja splošno pozornost. Slikov večer, pri katerem je sviral poseben salonski orkester, je bil prav številno posečen. Udeležila se ga je najboljša publika. Že ob 10. so bila vsa, res izborna jedila, razgrajljena. Bil je to prav lep večer, na katerem so prišli na svoj račun i gostje i restavracije. G. Krapeč je s to prireditvijo znova dokazal, da je vreden vsestranske podpore našega narodnega občinstva.

— **Za elitni ples, združen s plesno tekmo, ki se vrši dne 14. marca t. l. v dvorani »Kazine«,** so predpriprave v polnem teku. Ta prireditev obeta biti brezdomno ena najlepših te sezije. V glavnem so določene sledeče smernice: ob 20. uri se prične ples za vse cenjene posetnike. Med 22. in 23. se vrši tekma za plesne amaterje, in sicer v sledečih plesih: Jimska, Tango, Five step in Boston. Razsodišče je sestavljeno iz članov »Kluba plesovodij«, katero izpolnjujeta iz prijaznosti dva plesna mojstra in priznana strokovnjaka iz Zagreba. Cenjene plesalke in plesalci, ki žele tekmovali, naj se blagovoljno prijavijo do 12. marca t. l. klubovemu predsedniku g. Lud. Cernetu, Wolfova ul. 3. 476/n

— **Redni občni zbor** Avtomobilskega kluba Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sekcija Ljubljana se vrši v nedeljo dne 1. marca ob 11. dopoldne v prostorih restavracije »Ljubljanski dvor«, Ljubljana.

— **V vodnost članom društva železniških vpokojencev.** V nedeljo 8. marca t. l. ima društvo železniških vpokojencev ob 2. uri popoldne v Mestnem domu v Ljubljani svoj redni občni zbor, na kar se člani opozarjajo. — Odbor. 471-n

— **Pozor!** Od Ministr. za trg. in industrijo konces. Krojna šola, Zidovska 5, Ljubljana, otvori z 9. marcem 1925 popoldni krojni tečaj za krojače, šivilje in dame, ki se želijo izobraziti za samoporoabo. Počevalci se bodo poleg vsega krojenja še tudi prvi popoldni modeli in schimmi kroji. Tečaj bodo dnevni in večerni, na željo s posebnim podukom. Razpošiljanje najmodernejših krojev za gospode in dame z natančnim podukom po vseh modelih. Vpisovanje dnevno od 8. do 12. in od 2. do 6, ali potom pošte.

**O B L E K E
O B R O K E
MESTNI TRG 5
O. BERNATOVIC**

Iz Celja.

— **Celjska Orjuna in draginja v Celju** Celje je bilo pred vojno znano kot mesto, v katerem se je živelo lahko poceni. Med vojno in po vojni pa so se razmere tako spremenile, da se lahko z mirno vestjo trdi, da je naše mesto danes v Sloveniji eno najdražjih. Dokazano je, da je n. pr. Maribor za najmanj 20% cenejši. Meso in moka, ti dve najvažnejši ljudski hranili, se prodajata po tako visokih cenah, katerih pretiranost se ne da nikjer upravičiti. Nabavne cene mesa nikakor niso v skladu s prodajnimi. Odboru Orjune so glede pretiranih cen dosle pritožbe, ki so popolnoma utemeljene. Odbor je z ozirom na to sklenil započeti takoj akcijo proti temu ter poziva trgovce in mesarje, kakor tudi vse merodajne faktorje, da ukrenejo vse potrebno za znižanje cen. Storile so se potrebne intervencije in odbor upa, da bodo v polni meri upoštevana. Odbor izjavlja, da priporome ako bodo merodajne oblasti ostale neaktivne ali ako se prizadeji krogi ne uklenijo, s svojo lastno močjo akciji do uspeha.

— **c Orjuna v Celju** je imela v četrtek, dne 26. tm. ob pol 9. uri zvečer v Narodnem domu svoj redni občni zbor, kateri je bil dobro obiskan. Udeležil se ga je tudi občinski delegat dr. Snuderl iz Maribora, kateri je uvodoma v lepem govoru očrtal program in cilje organizacije jugoslovenskih nacionalistov. Sledila so poročila društvenih funkcionarjev, iz katerih je bilo razvidno delovanje mestne organizacije v preteklem društvenem letu ter volitve. Pri slučajnostih se je razpravljalo tudi o razvijanju prapora mestne Orjune v Celju. Določitev dne in podrobnosti so se prepustile novemu odboru.

— **c Uradni dan trgovske in obrtniške zbornice za Celje** je v torek, dne 3. marca ob 8.—12. ure dop. v ravnateljski sobi javnega skladišča in prevozne družbe.

— **c Pivo se je zopet podražilo.** Zadrž ga gostilničarjev in kavarinarjev v Celju javlja, da so združene pivovarne zopet podražile pivo, vsled česar se bo v Celju prodajalo odsej pivo po sledečih cenah: 1 l po 9 Din, 1/2 l po 4.50 Din, tridesetinska čaša po 3 Din, literska steklenica po 10 Din, politterska po 5 Din.

— **c Mestno gledališče.** Danes v nedeljo ob 16. uri »Veronika Deseniška«. — V torek, 3. marca ob 20. uri »Stričkove sanje«. Gostujoče člani narodnega gledališča iz Ljubljane.

— **c Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu

Gospodarstvo.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani

Imel dne 27. febr. t. l. v lastnih prostorih svoj redni občni zbor pod predsedstvom gospoda Ivana Kneza.

Iz zanimivega poslovnega poročila za preteklo leto povzamemo sledeče:

Za preteklo leto je z zadovoljstvom konstatovati v gospodarskem pogledu, da je konsolidacija v državi nadalje napredovala. Promet se je izboljšal v vseh panogah. Železnice in brodarstvo so v popolnejši meri ustrezale naraslim prometnim potrebam tovarnega in osebnega prometa. Tudi obveščevalni promet se je izpopolnjeval ter so postale prilike pri pošti, brodarstvu in tudi telefonstvu odlično ugodnejše. V naši agrarni zemlji je letina odlična okolnost za gospodarsko tehtnico. Navzlic obilnim padavinam so bili uspehi letine v splošnem nad povprečnostjo dobri. Zadovoljiva je bila vobče letina za žitarice, prav obilna za koruzo, ki tvori za našo državo letos sprično nezadovoljiv uspeh letine v mnogih merodajnih deželah agrarne proizvodnje mogočno postavko v naši veliki kupčiji z inozemstvom. Velike prirodne resurse naše zemlje prihajajo ob napredujoči normalizaciji vse bolj do volje ter vpoštevno množijo naše eksportne količine v korist naše trgovinske bilance. Že prejšnje leto je bil naš eksport velik. V letu 1924. je zopet izdatno napredoval ter se prav pošteno dvignil po množini in vrednosti izvoženega blaga. Naš izvoz je znatno nadkrilil uvoz, ki se drži že dve leti v tesnejšem obsegu sprično dejstva, da so po 6 letih ponehali nakupi v inozemstvu, namenjeni obnovi zemlje.

Naš dinar je tekom preteklega leta precej dosledno kazal vzpenjav smer. Do kraja leta je močno pridobil na vrednosti ter po svojem valovanju in hitrem dvigovanju motil, pa tudi zaviral tečaj trgov. dela osobito v eksportni kupčiji. Poslovni krogi si splošno žele stabilizacije, saj pa umerjenega in postopnega jačanja nacionalnega novca to tembolj, ker ob brzem sunkovitem dvigovanju vrednosti naše valute v zemlji sami življenjski standard navzlic višjim tečajem dinarja v inozemstvu ostaja neizpremenjen in zlasti cene živih ali trdovratno vztrajajo ali pa celo rastejo, sledeč rastnim cenam na svetovnem trgu. Naša industrija in naša eksportna trgovina ne more odoleti trdemu pritisku tujih konkurentov, ker je pocenitev režije in produkcije izključena, dokler traja drago življenje.

Na našem denarnem trgu je bil v preteklem letu položaj dokaj napet. Trda je bila za dinar in visoko ceno je imel. Od časa do časa je za spoznanje popustila napetost, ali stare rane so se zopet odpirale in odprle. Vesel pojav je, da se v prebivalstvu vrača zaupanje do denarja in spoštovanje denarja. Varnost je večja. Tudi visoke naložbe obresti so ugodno učinkovale na razpoložanje prebivalstva. Jasno kaže stanje hranilnih vlog, ki so v preteklem letu lepo naraščale.

Lansko leto za industrijo, trgovino in obrt vobče ni bilo ugodno. Obrtno delo je opežalo, trgovci so prevedli manj robe. Ker je dinar drag in pičel, so plačila v mnogih strokah postala zamudna in počasna. Dasi so kupčije proti gotovini postale izjemne in je posojanje in upanje na dolge roke zopet prišlo močno v navado, so v blagovni kupčiji poslovne menice pri nas še prav redke. Velika trgovina in industrija ima v svojih knjigah mnogo terjatev. Do denarja je pa dobaviteljem tem težje priti, ker preobremenjena sodišča počasi poslušajo ter je zakonita obrestna mera za današnje prilike v resnici obsoletna. Dokler je dinar drag in redke, je slabo okolje osobito za stavbeno delavnost, ki je bila tudi v preteklem letu le neznatna. Mrtvilo v stavbarstvu težko prizadene s stavebniki vse obrtne vrste, ki so v zvezi z gradbeno podjetnostjo. Tudi v preteklem letu je naša domača obrtnost ostala brez časa in prilikam primerne nove carinske tarife, katera bi edine mogla pospešiti industrijalno delavnost in ustvariti potrebnih delovnih prilik.

Kreditni zavod je zaključil preteklo poslovno leto z zadovoljivim uspehom. Obratoval je celo leto s povišanimi lastnimi sredstvi, katerim odgovarjajo tudi doseženi promet in čisti dobiček.

Celokupni promet je znašal v letu 1924 Din 18.406.760.000.—, bilančni račun izkazuje Din 338.367.883.23, čisti dobiček

Din 3.415.642.— pri delniški glavnici 12% milijonov. Občni zbor je odobril predložene letne račune, bilanco, kakor tudi račun izgube in dobička ter sklenil, da je za leto 1924 plačati dividendo po Din 10.— za delnico, počenši s dnem 2. marca 1925.

Škodljiva počasnost izvršilnega postopanja v trgovskih pravnih

Naša trgovina in industrija, ki v precejšnji meri zalaga ostale dele naše države, občutno trpi in doživlja precejšnje izgube zaradi prisilnih poravnjav, ki se razpne med kupčijskim svetom kot nalezljiva bolezen. Zadnje vesti nam obetajo skorajšnje ukinitve navedbe o prisilni poravnavi. Gotovo se bo s tem položaj kreditne trgovine dokaj izboljšal, vendar bi bilo v interesu kupčijske morale opozoriti še na drugo dejstvo, ki izdatno škoduje naši trgovini in njenemu prehodu v normalne prilike. Menim počasno in zavirajoče izvršilno postopanje naših sodišč v trgovskih pravnih.

Naš pridobitnik si dandanes dobro premisli, predno toži nemarnega plačnika. Nekateri pa sploh več ne tožijo za plačilo, ker vedo, da pridejo, če je dolžnik količjak trdnega kupčijskega zdravlja, prej do denarja z večnim opominjanjem in nadlegovanjem, kot pa preko naših sodišč. Tožba tira slabotnega dolžnika dandanes, kot izborni izgovor, v prisilno poravnavo. One, ki niso tako slabi, a plačati vse eno nočijo, one podpira, ker jim daje možnost, da smejo obratovati z upnikovim denarjem po 6 odstotkov vse dotlej, da pride v hišo sodni izvrševalec. To traja tudi po dve leti! Kdor toži dandanes trdnega in plačilazmožnega dolžnika, mora takoj plačati predpisane takse in riskira tako poleg tirjatve še sodne stroške, kakaj med tem, ko bo tekla tožba in se vršilo izvršilno postopanje, bo minilo 15, 20 pa tudi 30 mesecev, no, in v tem času pač tudi tisti svojočasno plačilazmožni dolžnik lahko že davno izgubi to svojo lepo lastnost. Dandanes je položaj tak, da dobi upnik, če zagrozi dolžniku preko odvetnika s tožbo, odgovor, v katerem mu dolžnik v njegovem lastnem interesu priporoča, da naj nikar ne toži, češ, da potem, če bo tožil, še dolgo denarja ne bo videl, dočim je pripravljen sicer, če misli upnik lepo mirno in dostojno dalje čakati, lagodno skrbeti v doglednem času za plačilo — brez obresti.

Največ je vsemu temu vzrok izvršilno postopanje. Sodbo se še doseže v zadovoljivem času, potem pa se še začenja prava križeva pot. Izvršilna postopanja trajajo po eno ali dve leti brez uspeha! Navaja se razne vzroke. Dovolj jih je, uvaževanja vrednih, kot tudi vrednih obsojbe in stroge kazni. — Dejstvo, da zaradi tega občutno trpi naša trgovina, njen ugled in kupčijska morala, je važno dovolj, da se zavzamejo za korenito in temeljito izpremembo teh razmer vsa pridobitna stanovska združenja z našimi trgovskimi in obrtniški zbornicami na čelu. — Tudi naši odvetniki in njih zbornice bi imele vzroka dovolj, da tu v interesu svoje trgovske klijente zavzamejo v tem pogledu primerno sališče, stavijo na merodajnih mestih primerne predloge in podpro svoje zahteve s kupi dokazov iz svoje prakse.

Jos. I. Kavčič.

Položaj na svetovnem žitnem trgu.

Po približno polletnem neprestanem skakanju cen na svetovnem žitnem trgu, se je pojavila začetkom februarja tendenca padanja, ki še vedno traja. Ali do nove letine je še več mesecev. Nastane vprašanje, dali je prilika stabilizacija cen pšenice začasna ter ji bo sledila zopet tendenca navzgor, ali pa lahko računamo, da se je žito definitivno pocenilo. Blagovna borza v Chicagu nudi glede dosedanjega gibanja žitnih cen naslednjo sliko:

	maksimalno	srednje
1923.	126 1/2	125.
1924.	127 1/2	127 1/2.
VIII.	133 1/2	130 1/2.
IX.	140 1/2	135.
X.	151 1/2	139 1/2.
XI.	155 1/2	144.
XII.	17 1/2	185 1/2.

Cene so izražene v centih, in sicer za ameriško mero, ki odgovarja 27.22 kg. Kakor je razvidno, so dosegle cene najvišjo stopnjo 28. januarja, potem pa so začele padati in so se zadnje dni stabilizirale približno za 20 točk pod najvišjo stopnjo. Samo po sebi se vsiljuje vprašanje, kje tiči vzrok, da so se cene pšenice v par mesecih skoraj podvojile? V prvi vrsti moramo iskati vzroke tega nenavadnega pojava v razmerju med ponudbo in povpraševanjem. Glede ponudbe je treba omeniti, da je bila radi zadnje letine neprimerno manjša, nego povpraševanje. Svetovna letina 1924/25 (izvzemši Rusijo) je znašala 830 milijonov kvintalov pšenice proti 929 milijonov leta 1923/24. Svetovni pridelek pšenice je torej padel za 17%. Tudi če prištejemo tem 830 milijonov še zaloge stare pšenice, ki so znašale začetkom 1924/25, približno 45 milijonov kvintalov. Pomen tega primanjkljaja

v ponudbi se je pa še povečal z naraščajočim povpraševanjem, ker je bila predzadnja letina zelo bogata in ker so agrarne krize zadnjih let povzročile občutno padanje žitnih cen, ki mu je logično sledila večja konsumacija žita.

Poleg tega glavnega motiva so vplivali na podražitev žita še drugi momenti. Ameriško poljedelsko ministrstvo je dalo iz političnih ozirov žitnim trgovcem popolnoma svobodne roke da so mogli poljubno zvišati cene. Z druge strani se je ameriški izvoz žita karteliziral v pet velikih eksportnih podjetij. Slednjič je treba omeniti še nezanesljiva poročila o predstoječi letini v državah južno od ekvatorja. Vsi ti momenti predstavljajo postopno skakanje žitnih cen kot nekaj naravnega. Toda nedavni rapidni poraz žitnih cen kaže značaj umetno inženiranega pojava, ki je po mnenju strokovnjakov posledica špekulacije peščice žitnih magnatov. Zato je tudi padanje cen naravno in neizogibno.

Zdaj je kulminacijska točka v skakanju žitnih cen prekorajena. V nasprotju z dosedanjim periodičnim in samo začasnim padanjem cen se nahajamo sedaj v trajni dobi stabilizacije žitnih cen. Ameriški producenti so že prodali svoje zaloge in bi torej ne mogli imeti nikakega dobička, če bi cene zopet poskočile. Nasprotno, v njihovem interesu je, da cene žita padajo, ker bi jim sicer ostalo žito v skladiščih, kar bi slabo vplivalo na cene novega žita. Z druge strani pa imamo že točna poročila o letini v državah južno od ekvatorja. Ostane samo še nesigurnost glede količine žita, ki ga bodo potrebovale industrijske države, kjer poljedelstvo ni tako razvito, da bi zadostilo domačim potrebam. Pa tudi v tem oziru se ni bati, da bi cene žita poskočile, ker so te države v zadnjem rapidnem porastu cen, pšenice nadomestile za pridelek s koruzo, krompirjem in ržjo. Nove špekulacije s pšenico se torej ni bati.

To novo stanje na svetovnem žitnem trgu kaže vse znake pomirjenja in stabilnosti. Faktorji, ki lahko ta položaj spremenijo, so samo izgledi na ozimno in jarovino. Če bodo ti izgledi dobri, se zboljša tudi položaj na žitnem trgu, ker prično žitni trgovci, ki radi nesigurnosti glede nove letine še drže večje zaloge starega žita, hitro davati svoje blago na trg.

—g Čekoslovaški izvoz v Jugoslavijo v januarju 1925. Po podatkih statističnega urada je znašal celokupni izvoz Čekoslovaške v januarju, kakor smo že poročali, 1506 milijonov Kč. V tem izvozu stoji Jugoslavija na sedmem mestu s 7 mil. kg blaga v vrednosti 54.8 mil. Kč. Če pomislimo, da je uvozila CSR v Jugoslavijo v januarju 1924 7.2 mil. kg blaga v vrednosti 33.2 mil. Kč, vidimo, da je čekoslovaški izvoz v Jugoslavijo po vrednosti znatno porastel. Največ je izvažala Čekoslovaška v Jugoslavijo sadja in zelenjave (za 1.7 mil. Kč), dalje bombazevine za 26.3 mil. Kč, lanenega in konopljenega blaga za 3 mil. Kč, volnenega blaga za 8 mil. Kč, konfekcij za 1.3 mil. Kč, usnjenih izdelkov za 1.2 mil. Kč, steklenih izdelkov za 2.5 mil. Kč, keramike za 1 mil., železa in železnih izdelkov za 3 mil., strojev za 1.3 mil. Kč.

—g Mezarški tečaj za detaljno risanje v naravnih velikosti namerava prirediti Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Tečaj bo vodil gosp. Josip Tratnik, profesor na Srednji tehniški šoli. Prijave naj se dopošljejo na naslov urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22, naj kasneje do 12. marca t. l. Pričetek se bo naznanil vsem udeležencem pisnim pismom. Vsak udeleženec mora prinesiti s seboj risalno desko v velikosti 210x110 mm. Natančnejše informacije dobe zainteresirani v uradni pisarni.

—g Kolarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti kolarski tečaj v Ljubljani. Ponovno vabi zainteresirane, mojstre in pomočnike, da prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 12. marca t. l. v pisarni urada za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, ustno ali pisмено.

—g Nemške reparacije naši državi. Po Dawesovem načrtu je plačala Nemčija Jugoslaviji v januarju 1925 na reparacijah 2 mil. 076.000 ren'nih mark, do 31. januarja 1925 pa skupno 1.932.000 ren'nih mark.

—g Popust za prevoz blaga iz Slovenije na Sušak. Prometno ministrstvo je te dni sklenilo dovoliti 30% popust za prevoz blaga na Sušak na progi Bujbarci-Karlovac-Sušak in nazaj. To velja za blago, ki prihaja iz Slovenije odnosno, ki je v tranzitu

skozi Slovenijo. S tem hoče prometno ministrstvo paralizirati pošiljanje blaga preko italijanskega ozemlja na Reko.

—g Rudniška podjetja in novi zakon o neposrednih davkih. Pod predsedstvom A. Mincha se je vršila v Beogradu konferenca Udruženja rudniških podjetnikov, na kateri se je razpravljalo o specialnem položaju rudniških podjetij z ozirom na načrt novega zakona o neposrednih davkih. Rudniški podjetniki zahtevajo v glavnem, da jih država oprosti poslovnih davkov, da vzame za davčno osnovo delo podjetja in njegov zaslužek v zadnjih 3 letih in da se v generalni direkciji ustanovi posebni strokovni davčni odbor, ki bi imel nalogo razdeliti davke na poedina podjetja. V tem oddelku bi bil zastopnik fin. ministrstva kot predsednik, dva zastopnika rudarjev in zastopnik ministrstva za šume in rudnike.

—g Kartel pivovarjev. Kartelu pivovarjev sta se pridružili tudi mariborski pivovarji Götz in Tsheligh.

—g Naša pristanišča cona v Solunu. Min. svet je sredi sklenil, da odpošlje v Solun posebno delegacijo, ki prevzame v upravo nam od Grške odstopljeno pristaniško cono. Solunski guverner je od grške vlade že dobil zadevna navodila. Našo delegacijo tvorijo zastopniki finančnega, trgovskega in poštanskega ministrstva. Delegaciji načeljuje sekcijski načelnik Sava Božić.

—g Zboljšanje železniškega prometa. Prometno ministrstvo je izdalo razpis, da morajo vsi konduktarji v bodoče na postajah zaključiti ime dotične postaje in čas, kako dolgo vlak stoji. V kratkem dobe vsi vagoni posebne knjige, v katerih bodo potniki lahko zabeležili event. pritožbe proti nekorektnim konduktarjem.

—g Poprava železnega mostu pri Novem Sadu. Kot naknadni kredit za popravo mostu pri Novem Sadu je dovoljen znesek 1.300.000 Din.

—g Dividenda madžarske Narodne banke. Upravni svet madžarske Narodne banke predlaga občenemu zboru izplačilo 8% dividende za tekoče upravno leto.

—g Kako vabi Nemčija Čekoslovaško v Hamburg. Nemčija skuša spraviti v svoja pristanišča ves poroski promet Čekoslovaške, posebno pa v Hamburg. Te dni je nemška vlada povabila čekoslovaško vlado na sestanek, ki naj bi se vršil sredi marca v Berlinu, v svrhu, da so skleno dogovor za ustanovitev svobodne cone v hamburškem pristanišču. Nemška vlada je poslala tozadevno v Prago obsežno spomenico s predlogi. Čekoslovaška se odzove vabilu na konferenco, ker je vedno želela ureditve vprašanja o svobodni coni v Hamburgu in Stettinu. Ustanavlja se tudi čekoslovaška družba za pomorsko plovidbo in neka nemška paroplovna družba je Čekoslovakom takoj ponudila svojo pomoč. Take in slične vesti so čujejo v Trstu z veliko skrbjo za bodočnost.

—g Dobave. Vršile so bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 26. marca t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 7200 m³ karbida. — Dne 27. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vazelina, mila in čistila za kovine; glede dobave plinskega koksa ter glede dobave osov. — Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške bornice v Ljubljani interesantno in v pogled.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje na dan 5. marca t. l. dobave: 260 garnitur modrih ključavničarskih obelk in 20 garnitur letnih obelk; 260 garnitur letnih službenih obelk; 10 parov čevljev, 15 parov škornjev in 260 garnitur modrih ključavničarskih obelk; 8 kratkih suknjčev, 464 jagnječih kap in 74 kožnih kap za strojevodje in krojače. Natančnejše informacije se dobi pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

POGLAVJE XXVI.

Veliki Bwana išče Koraka.

Meriema je bila radi nepričakovanega Korakovega prihoda vsa srečna in blažena. Bila je prepričana, da je Korak že davno mrtve in da ga nikdar več ne vidi. Morison Baynes jo je iz naselbine muk in trpljenja odnesel vso sanjajočo in od sreče omamljeno. Anglež jo je kakor dete vodil za roko in peljal skozi ozke ulice tja ven proti ograji. Po Korakovem navodilu je vrzel dolgo vrvo na ograjo, da se je zanka uprla na visok kol. Splezal je po vrvi navzgor, nato pa je Meriem preko ograje ponudil roko, da jo potegne navzgor. Toda Meriema je stala zamišljena in gledala proti naselbini, odkoder je prihajal ropot in divjanje strašnega boja. Ni se zavedala nevarnosti, v kateri se je nahajala.

—Hitro, prosim hitro! — ji je klical Morison Baynes. — Morava se žuriti, da utečeva nevarnosti! Na te klisce se je Meriema zbudila kakor iz sladkih sanj. S svojimi mislimi je obsegla vso nevarnost. Tam v vasi se bojuje z neštevilnimi sovražniki Korak sam, on, njen Korak. Ta misel ji je bila strašna. Ne — Meriema svojeza Koraka ne more apustiti. Pomagati mu mora. Ona ne sme bežati,

hiteti mora njemu na pomoč in mu stati ob strani. Skupaj z njim se hoče bojevati in ako v boju pade on, naj pade tudi ona. Odločno je pogledala Morisona Baynesa.

—Hitite! — je zaklicala. —Skušajte priti do Velikega Bwane in pripeljte pomoč. Jaz ostanem in moram ostati tu. Vi itak ne morete nič pomagati. Žurite se in Velikemu Bwani razložite vso nevarnost!

Morison Baynes je ostrmel od samega začudenja. Molče se je spustil po vrvi zopet na tla in zaklical:

—Samo radi Vas sem zapustil Koraka. Vedel sem prav dobro, da more divjaške bojovnike zadržati le on. Zavedal sem se, da samo na ta način pridobiva na času in lahko utečeva nevarnosti. Bila bi moja dolžnost, da bi mu v tem groznem boju stal ob strani. Slišal sem, da ste ga klicala Korak in zato vem, kdo je in kaj je on. On je Vaš najboljši prijatelj in Vaš prvi zaročenec. Jaz z Vami nisem imel dobrih namenov. — Toda pustite me govoriti. Povem vam resnico, da bodele razumeli, kakšen lopov sem. Imel sem namern, da Vas izvabim seboj v London, nisem pa nameraval vas vzeti za ženo. Da, s studom in gnusom se morate obračati od mene. V polni meri to zaslužim. Vaše preziranje in zaničevanje je samo kazna za moje zločinske načrte in dejanja. Toda takrat nisem vedel, kaj je ljubezen. Od onega časa pa sem se naučil spoznavati pravo, čisto ljubezen, ki se žrtvuje in pretori najhujša trpljenja. Istočasno

pa sem spoznaval svoj zločinski značaj in dejstvo, da sem jaz izvrženec in strahopetec. S preziranjem sem gledal na vse, o katerih sem domneval, da je njih rojstvo manj vredno, kakor moje. Nisem Vas smatral za vredno, da bi nosila moje ime. Tak sem bil. — Od onega trenutka pa, ko me je Hanson zviljčno prevaril in ugrabil Vas, sem preživljal strašne muke in trpljenje. Vest me je žejala, kakor goreče železo. Za to ne škoduje. To je iz mene ustvarilo kobo. Malo pozno sicer. Sedaj pa čutim do Vas najčistejšo ljubezen, dam Vam svoje ime, vse svoje bogastvo in življenje. Samo recite in vzemite!

Meriema je molčala. Zatopljena je bila v globoke misli. Zato je bil njen odgovor zmehčan in v prav nobegi zvezi z Baynesovimi besedami.

—Kako pa ste Vi prišli v to vasa? — ga je vprašala

Pripovedoval ji je o vseh doživljajih od onega časa dalje, ko mu je črnc razložil, kako ga je Hanson prevaril.

—Vi pravite, da ste bojazljivci? — je izpregovorila Meriem. —In vendar ste izvršili toliko pogumnih in neustrašenih dejanj, da bi me rešili. Ne tako, gospod Baynes, Vi ste odločno neustrašen mladenič, poln odločnosti in samozatajevanja. Jaz Vas radi teh svojstev čislam in spoštujem. Brez teh svojstev bi bila Vaša dejanja nemočna. Vi imate hrobr srce in mehko, globoko dušo. Lo jazljivcev bi jaz ne mogla ljubiti!

—Da bi ne mogla? Vi me torej ljubite? — je

veselo zaklical Baynes in pristopil bližje k nji, kakor da bi jo hotel objeti. Ona je nalahno položila svojo roko na njegovo prsa in ga mirno zadržala, kakor bi mu hotela reči, da še ni prišel čas in da naj še malo počaka. Kaj je hotela reči s tem? Tega ni razumel. Meriema ga je dejansko ljubila, o tem ni moglo biti nikakega dvoma. Te svoje ljubezni pa nikar ni smatrala kot nezvestobo napram Koraku. Ta ljubezen je ostala neizpremenjena. Bila je ljubezen sestre do brata.

Nekrat je trušč borbe utihnil. Nastal je mir. —Moj bog, ubili so ga! — je prestrašeno zajekljala Meriema. Ta klic je pretresel Morisona Baynesa, da se je zbudil iz sladke opojnosti.

—Počakajte tu, — je rekel. —Jaz grem v vas, da vidim. Ako je mrtve, mu ne moreva več pomagati in bilo bi nesmiselno, ako bi se spuščala v nove nevarnosti. Ako pa še živi, bom storil vse, da ga rešim.

—Gresta skupaj? — je ugovarjala Meriema. —Sami ne smete. Tudi jaz grem z Vami! Pojdite! — In poslušala ni več Baynesovih protestov. —Hladnokrvno in vdano je krenila nazaj proti naselbini, naravnost proti koči, v kateri je zadnjič videla Koraka. Hoditi sta morala skrbno, dostikrat sta se po tleh plazila naprej; tu pa tam sta se morala tudi tesno skloniti k zemlji ali plaziti ob drevesih. Bila je velika nevarnost, da ju prebivalci opazijo. Vsa naselbina je bila razburjena, ljudje so begali sem in tja in si pripovedovali o tem, kar se je prav dogodilo v stanovanju Alija ben Kadina.

To in ono.

Podrobnosti osiješke justifikacije.

Za usodo slavonskih tolovaev Jove Čaruge in Ivana Prviča je vladalo v naši javnosti veliko zanimanje. Čim je sodni stol v Osijeku obsodil štiri tolovače na smrt, je javnost nestrpno pričakovala še razsodbe stola sedmorice v Zagrebu. Naravno, da je bila večina prepričana, da Čaruga ne uide zasluženemu plačilu vislicam; bilo pa je tudi mnogo takih, ki so optimistično pričakovali razsodbe stola sedmorice. Nežni spol je bil po pretežni večini na strani Čaruge, mnogi njegovi goreči pristaši so dnevno razširjali vesti, da je Čaruga pobegnil, odnalo da ga sploh ne obesijo, ker si ga ne upajo...

Vseh teh ugibanj in kombinacij je bil včeraj v petek konec, zakaj Čaruga in Prpić Veliki sta prejela zaslužen plačil za svoje delo. Včeraj smo obširno poročali o justifikaciji obeh morilcev, danes pa navajamo nekatere podrobnosti o zadnjih urah Čaruge in Prpića ter o usmrtni sami.

Čaruga je zadnje noči spal dobri dve uri, zjutraj pa je zahteval, da mu princsejo sveže perilo, jahalne hlače in »šimi« čevlje, dokaz, da je popolnoma hladnokrvno zrl smrti nasproti. O tem je izrekel tudi svoje mnenje oddelni načelnik pravosodnega ministrstva dr. Kostić, ki je izjavil, da tekom svoje dolgoletne prakse ni videl še nikogar, ki bi šel tako mirno v smrt in na vešala. Tudi Prvič je bil do zadnjega hladnokrvno, le ko se je poslovil od svojih treh otrok ter ostalih sorodnikov, je prišel nekoliko iz ravnotežja. Dopisnik zagrebske »Riječi«, ki je pred justifikacijo posetil Prpića v celici, pripoveduje, da ga je takrat ravno brl brivica. Prvič je rekel brivcu: Obrnite me, kakor za svatbo in napravite mi šimi-brke. Ko so ga obrili, je imel Prpić zvezane roke. Oba obsojenca sta zadnji dan prejela nabroj darov. Na mizi v celici so se nahajali bomboni, cigarete, čokolada itd. Neka žena je prinesla Prpiću velik kos slanina, kakor je ta pripomnil, da je slanina toliko, da jo bo pač še nekaj ostalo za drugi svet.

Prejšnji večer je oba jetnika v celici obiskalo mnogo ljudi, ki so prinesli darove. Čaruga je bil židane volje. Nekdo ga je vprašal: »Čaruga, ali ti je žal življenja?« Činičino je Čaruga odvrnil: »Ni mi žal, ker sem tudi leta 1915 stavil svojo glavo na kocko, sedaj, leta 1925, pa je čas.« Prpić je bil tudi dobro razpoložen in pripovedoval, da se zares pripravlja na svatbo. Čaruga je od svoje tebe zahteval, da mu prinese narodno nošo, ker hoče kot seljaško dete umreti v tej »uniformi«. Teta ni mogla ugoditi Čarugovi prošnji. Čaruga je obiskal tudi dr. Isakovič, zastopnik vdove umorjenega nadgozdarja Pirk-mayerja. Prosil ga je v imenu nesrečne vdove, da prizna, da je ustrelil Pirk-mayerja in da to obžaluje. Vdova je pripravljena, da mu pred smrtjo opravi zločin. Toda Čaruga, ki je trdovratno tajil pred sodiščem, je ostal tudi sedaj neizprosen, ter je zagovorniku drzno odvrnil: »Kdor hoče meni oprostiti, naj mi oprostijo. Prosil me bom nikogar odpuščanja!« Odvnetnik je nato zapustil celico podživljanega človeka. V navzočnosti dr. Krstića sta bila oba obsojenca eno uro skupaj. Prpić je Čarugi očitno, da ga je vedno tolažil s svojimi odnošaji do vplivnih in merodajnih oseb. Končno sta oba skupaj molila Očenaš... ter se končno prijateljsko poslovila. Tekom noči je prišel k Čarugi še neki Čeh s sv. pismom v roki. Molil je za dušo Čaruge ter se končno prisrčno poslovil od njega.

O justifikaciji sami smo obširno poročali v včerajšnji številki »Slovenskega Naroda«. Senat z obsojenci je prisel na dvorišče ob 7.05. Ob 7.12 je krvnik Mausner obesil Prpića. Ko je imel Prpić že vrv okoli vratu, je zakričal: »Z Bogom!« Cepetal je z nogami celih šest minut. Po 20. minutah je ugotovil zdravnik smrt.

Smrtni boj Čaruge je trajal nekoliko manj časa. Ko je Čaruga visel že skoraj šest minut, je pristopil dr. Lazarus, ki je ugotovil, da srce Čaruge še vedno bije. Sele po 15. minuti je nastopila smrt.

Ob 10. je prispela sodnozdravniška komisija na morišče ter protokolarno ugotovila smrt obeh obsojenih. Nijtu trupla sta bili nato prepeljana na pokopališče.

Upor Kurdiv v Mali Aziji.

Po poročilih iz Carigrada turška vlada priznava, da so izbruhnili v Kuristanu pod vodstvom šejka Saída nevarni nemiri. Ministrski predsednik Pethi beg je poslal angorski narodni skupščini pismeno poročilo, v katerem pravi, da so se Kurdi uprli proti redni vojski v arhangeljskem okraju in da so se nemiri razširili do vilajetov Djarbekir, Mamuretazar in Gunge. Vse kaže, da se bo upor širil dalje. V nekaterih vilajetih je bilo proglašeno za en mesec obsedeno stanje. Notranji minister Kurdistana Džemil beg je izjavil, da je vlada obveščena, da so upor pripravljali za konec marca, da je pa izbruhnil prej, predno bi morale oblasti aretirati dva glavna somišljenika šejka Saída. Protu upornikom so poslali najprej vojaštvo ki se jim je na takoj pridružil. Upornike podpira sin bivšega sultana Abdula Hamida, kakor tudi Kurd Mustafa paša. Število upornikov je naraslo na 7000. Šejk Saíd je izdal manifest, v katerem zahteva narodno vlado in novega kalifa. Vprašanje samostojne kurdske države na vzhodu Anatolije je vprašanje življenja ali smrti nove Turčije. Novi kurdistani bi povsem onemogli turško ekspanzivnost proti Azerbejdžanu. Turčestanu in drugim mohamedanskim dežam, kamor skušajo mladoturki razširiti svoj vpliv. Nova država bi odvzela Turčiji mnogo vojakov, odrezala bi jo od železnice, od žagada in od Musula ter bi približala Rusiji Carigradu. Kurdske gore so edina navarna utrdba Turčije proti ruskemu vpadu

v Anatolijo. Turški listi dolže Angleško, da snuje samostojno kurdsko državo. Toda bolj verjetno je, da imajo tu svoje prste vmes ruski boljševiki. Že davno je začel šef sovjetske propagande Vladimir Kolonicev delovati med Kurdi in iz Kurdistana je bilo poslanih več delegacij v Moskvo.

Ismet paša, ki se je v Carigradu zdravil, je bil takoj poslan v Angoro, da organizira odpor proti Kurdom. Za Turčijo je zlasti važno izbrati zanesljive častnike, kajti propaganda kalifata lahko zbudi simpatijo med reakcijskimi elementi. Ker je tehnična premoč na strani turške vojske, je pričakovati, da bo upor v par dneh ali tednih likvidiran. Vendar pa ni izključen reakcijski pokret med mohamedanskim svetom. Turška ljudska stranka je glasovala za vladni predlog, da je treba upor zatreti brezobzirno. V angorski narodni skupščini so nastopili nekateri poslanci z zahtevo, naj se spremeni zakon o veleizdaji v tem smislu, da se najstrožje kaznuje zloraba verskega čuta v politične namene. Poslanec republikanske stranke se boje, da se upor Kurdiv razširi. Zato so zahtevali, naj vlada proglasi obsedeno stanje tudi v Trapezuntu in Carigradu.

Po zadnjih poročilih iz Carigrada je turška vlada neotično priznala, da so uporniki zavzeli Djabekir in Charput. Število upornikov znaša najmanj 10.000. Število prebivalstva iz dvanajstih okrajev, ki se le pridužijo upornikom, znaša 2 milijona. Turški generalni štab upa, da zatre upor v desetih dneh, čim zbere svoje glavne sile. V Kurdistanu pošiljajo čete iz vseh maloazijskih mest, kjer so vojaške posadke. Vladni listi dopuščajo, da se je vsa policija in vojaštvo Kurdistana pridružilo upornikom. Pokret je verski in pomni reakcijo proti protiveški odredni angorske vlade. Uporniki nosijo na bajonetih izvičnike iz korana in zato je težko prisiliti redno vojaštvo, da bi streljalo na upornike, ki imajo na bajonetih znake turškega svetega pisma. Jasno je, da je naša Saídova verska propaganda plodovita tla v muslimanskih verskih centrih, kakor je Brusa, Trebizond, Erzerum in druga mesta. Treba je tudi omeniti, da so odpadniki, ki so strmoglavili sultana, uvedli v bogoslužje svoje novotarje, odpravili verske šole in konfiscirali cerkveno premoženje, v teh krajih v znatni manjšini. Verska propaganda se širi na sever k Črnemu morju in na zapad proti Carigradu. Načrt turškega generalnega štaba je izolirati eno pokrajino za drugo in tako polagoma zatreti ta nevarni pokret. V Angori govore, da se je zbralo v Kurdistanu 150.000 turških monarhistov, ki so bili pred leti izgnani iz domovine. Vojaško poveljstvo se zanaša na acroplane, toda angleški letalci so se prepirali, da na ta način Kurdom ni mogoče priti do živega, ker so njihove vasi globoko pod snegom, tako da jih letalec ne more opaziti. V četrtek je angorska narodna skupščina soglasno odobrila vladni predlog, da se proglasi povsod obsedeno stanje in da se ima kaznovati zloraba vere v politične namene kot veleizdaja.

Oficirske propisne kišne kabanice

prilpene engleske, nudja iz bogatog izbora
trrdka DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.
16/—

Filmski svet.

Pri pariških filmskih igralkah.

— Ako hočete nastopiti kot figurant in si ogledati življenje najrevnejših filmskih igralcev, pojdite z menoj. Jaz dobro poznam predstojnike figuracije, mi je dejala mlada dama.

Ob petih popoldne sva se sestala na zmenjenem mestu.

— Poglejte, tu je kavarna X... kavarna umetnikov, to se pravi ubogih figurantov. Takoj zraven je lokal Y..., tu se shajajo samo chic figuranti, tretji lokal Z... pa je koncertna kavarna, shajališče navih igralcev in music - hall obencem.

Moja znanca me vede v Z... Pod nizkim obokom je mnogo gostov v živahnem pogovoru. Stiskajo si roke in vsi se tika-jo... v ozračju plava nekaj srovega... Človek bi mislil, da je v...

Stare, grde ženske brez zob, debele ženske, ki imajo od šminkanja vse rdeče oči, mladenke, ki so kričče nališpane, Kitajci, zamorci...

Predstojnik figuracije hiti mimo z beležnico v roki. Ogromen množ sirovih potez z veliko čepico.

— Gospod B..., bo kaj zame?

— Ne, pustil me v miru!

Ta človek ne govori, temveč laja, toda moja znanca je na to menda že navajena, kajti ostala je čisto mirna.

— Počakajva, prišli bodo drugi.

Čakanje pa ni zastoj. Na stenah kavarne je nabit napis: Pijačo je treba obnoviti vsako uro.

— Pojdimo v sosedno kavarno!

Tu nas nahuili natak:

— Ne stojte vendar pri mizah! Sedite in naročite! Kaj boste vzeli?

— A, tu je C..., eden podšefov figuracije.

— Ali ne rabite nikogar, gospod C...?

— Jutri, če hočete, 25 frankov.

— Ali hočete tudi moje tovaršico?

— Dobro! Kako se pišeš? Torej jutri,

točno ob osmih, porte Maffiot.

Ko smo se naslednje jutro zbrali pri teh vratih pariškega mesta, ki vodijo v boulogijski gozdiček, nas je C... klical imenom iz svoje beležnice.

— Tri so prepozno. Nadomestili jih bomo.

Med desetimi ženskami, ki že pričakujejo take slučaje in so zato prišle, je izbral, katere je hotel. Ena med njimi je globoko vzdihnila:

— Vendar enkrat štirinajst dni že hodim v Z... In vedno zastoj!... Moja deca je bolna in to je hudo.

Po četrtni hoji pridemo v studio. Na desni nekake dvorišča so lože, na levi oder.

— Tu imaš tvoj kostum. Oblecí ga takoj.

V naši loži je ena klop, kup premoga in štirje stoli. Med tem, ko se slačimo in šminkamo, moški mirno gledajo skozi odprta vrata. Kmalu so obrzali preoblečeni z belo, rožnato ali rumenkasto plastjo.

Dali so nam holandsko narodno nošo.

— Ali veste, v kakšnem filmu nastopamo?

— Nimam pojma.

Obležene v bombazevino in lože niso zakurjene. Mraz nam postaja. Dolgo moramo čakati.

— Vsi na plan!

Na to povelje pohitimo na dvorišče, kjer nam je še bolj mraz. Postavijo nas v skupine, nekatere na desno, druge na levo. Studio predstavlja gosliniško dvorišče.

— Dve ženski sem, trije moški v oni kot...

Na stropu se pregibajo platnena zagrnjela, na stenah se prikažejo leče velikih reflektorjev.

— Luč!

Na vse strani se zabliška, mogočna luč nam jemlje vid.

— Vi, ženska v rdeči obleki, boste govorili z žensko v zeleni obleki... Dobro tako...

In filmanje se prične... Ura za uro preteka. Mraz pritiska, lakota tudi, cele ure je treba stati... slednji pride odmor za kosilo.

— Včasih ostane komaj četrta ure za kosilo, mi pove moja znanca.

Sledi divje dirkanje v umazano predmestno gostilno boj za postrežbo, hitro, a bomo kosilce in spet dirka nazaj v studio.

Popoldan je dolg, strašno dolg.

Šef figuracije ali njegov podšef se nam približa. Na surov način se pogovarja z ženskami. Kaj se vse dovoljuje kot gospodar, o tem molčim...

Ob šestih, včasih že ob osmih je dnevno delo končano. Toda igralci - figuranti ne odhajajo takoj. Mnogi obda šefa in ga prosijo za angažma za naslednji dan. Vsemogočne izbira, kakor se mu zdi.

— Dobro, ti prideš...

To je mala dama, ki se je ravnokar pustila od nje krepko stiskati in se mu pri tem prijazno smejala...

Nato gremo k blaginji:

— 20 frankov? Rekli ste 25!

— 20 in ne solda več!

— Čemu sem torej povrhu še plesala?

— Če se boš ujedala, ti odpovem za jutri!

Od 20 frankov pa ostane 9.40 fr., če se odšteje kava v kavarni, tramvaj do kavarne in nazaj, podzemna železnica do Porte Maffiot in nazaj in kosilo...

Tako si krvavo služijo svoj denar povprečne pariške filmske igralke.

NEWSKI PROSPEKT, GLAVNA ULICA PETROGRADA, v ospredju kip Lassalla.

Iznajditelj svežega kruha.

Iz Basla v Švici poročajo: Pek Ivan Matti, doma iz Berna, ki je imel še pred kratkim malo pekarno v kraju Pully blizu Lousanna, je postal kar naskrnat slovec v vsi deželi. Govorijo o njem že tudi drugod, pred vsem na Angleškem, kamor se je napotil te dni.

Ta Matti je iznašel, kakor pravijo novine, »sveži kruh«, to je priprast, pa zanesljiv sistem, da se ohrani kruh več mesecev, da celo do dveh let. Kruh je izdelan nadavno, brez vsake kemične primoci. Dve leti se je pečal s tem sistemom in dosegel uspeh. Podrobnosti pa drži tajno.

Enitetni urad vsučilišča v Lousani mu

je izdal dokument, iz katerega sledi, da je bil kruh, izdelan z Mattijevim procesom, shranjen v zapetih skatlah, postavljen za dobo dveh ali treh mesecev med posebne peči s stalno temperaturo 37 stopinj in v postorone, vlažne in vroče (27 stopinj), ostal popolnoma v skladu s predpisi oblasti glede svežega kruha.

Matti dobiva sedaj polno ponudbo s bogato nagrado iz Francije, Italije in Anglije. Njegova iznajdba je pač izredne praktične važnosti. Kruh ostane svež in užiten le malo časa. V štirinajstih dneh splesni. Ako se obnese Mattieva iznajdba, bomo imeli vedno svež kruh na razpolago lahko povsodi.

DAMSKA BLUZA iz Crépe de Chine, ki je, kakor zatrjuje berlinska moda, zelo praktična in elegantna.

Washington.

Prestolnica Združenih držav Washington, imenovana tako po prvem prezidentu in velikem borcu za osvobodjenje Amerike izpod angleškega jarma Georgu Washingtonu, predstavlja mnogo posebnosti. Če človek ne vidi v evropskih prestolnicah in velemedstih? Zanimivo je že to, da je v oficijelnem opisu mesta, ki ga dobite kot prilogo z načrtom, označena v alfabetskem redu, predstavitelja palača »Bell doma« (White House) na koncu in da je naveden tudi naslov (P. a. v. 16.) kakor pri vsaki drugi hiši. Ta palača je res bela in je podobna čisto navadni dvonadstropni evropski vili s stranskimi poslopji. Pred vhodom stoji vedno policijski agent, na samem dvoru pa palapa ameriška zastava. Ogromna poslopja zavzemajo ministrstva okrog »Bellega doma«. V Ameriki poznajo sploh tri vrste poslopij: majhne vile, 2-5 nadstropne nebotičnike in hiše v najmodernejšem slogu.

Tramvaj v Washingtonu so idealni. Mesto se razprostira v dolžino in širino na 15 do 20 km, vendar je pa omrežje cestne železnice urejeno tako, da se lahko tujec vozi zelo hitro na vse strani. Avtomobil je tudi v Washingtonu vse polno. Zanimivo je videti okoli kakšne varne v času, ko so delavci na delu. Vsa okolica je namreč polna avtomobilov, s katerimi se vozijo delavci v tovarno. Posebnost ameriške prestolnice so črnci, ki tvorijo 35 odstotkov vsega prebivalstva. Navzlic tolkni množini jih belokožci še vedno prezirajo in zaničujejo. Črncem ni dovoljeno stanovati z belokožci v isti hiši. Črnci-delavci dobe komaj polovico plače belokožcev. Vendar na so tudi med črnci milijonarji. Ali tudi njim se ne godi posebno dobro, ker jih belokožci prezirajo. Občujejo navadno samo s črnci. Američani jim pravijo »coloured people«.

Zanimivo so ameriške apoteke. Lekar-

stva prodajajo v ozadiju apoteke, pri vходу pa lahko kupite cigarete, cigare, liste sladolep, pasto za čevljarje itd. Tako zmešajava je celo v največjih apotekah. Nekaj posebnega so reklame in kioski po ulicah. Ponoči se človeku blišči pred očmi, tako so razsvetljeni ogromni plakati in kioski. Glede reklame so Američani sploh mestri. Tako na pr. vidite kričečo reklamo, da se prodaja 1 steklenica lekarstva za 1 dolar, dve steklenici istega lekarstva pa za 101 dolarja. Občinstvo seveda hiti kupovat po 2 steklenici, misleč, da je bolj poceni, toda lekarstvo stane faktično samo 1 dolar. Podjetje ima tako pri dveh steklenicah 1 cent reklamnega dobička. Vse drugo pa presega izložba neke apoteke v bližini »Bellega doma«. V tej izložbi je nametana »sama in seno. Tu stoji štiri žive ovce in črnce kot pastir. »Pastir« prejema za svoj originalni trud na dan 4 dolarje. Njegovo delo ob stoji v tem, da pazi na ovce, da ne razbihejo šipe. Druza taka zanimivosti »Wingtona« so podgane, ki jih kar mrgoli po ulicah. Lazijo postenah in hodnikih, n da bi se kdo zmedel zanje. Posedajo po drevju in skačejo neovirano po strehah in stenah.

Peri s samobelinom!

Avtomatičen aparat za pranje perila.
Zastopstvo: A. Gundrum, Cesta na Gorenjsko železnico 20, Ljubljana.

O. S. MARDEN:

Uspeh in sreča sta tudi za tebe.

Prevedel dr. F. S.

Namen Sivarnika ni bil, da bi njegova deca povešala svoj pogled proti zemlji, marveč da bi ga pogumno dvigala proti nebu. Nič ni predobro za deca kneza miru, nič ni prekasno, nič ni preveliko, nič ni preveliko, preveličastno za človeka. Samo misel, da smo bedni, je nas ostrmošila. Treba je, da gojimo v sebi višjo misel o življenju, o svoji usodi in o svojem poslanstvu. Samo tako dobi naše življenje višjo in bogatejšo vsebino. Ljudje so ustvarjeni za neskončno višje stvari, kakor so pa te, ki so jih dosegli najprej izmed njih.

Zakaj bi si ne nadejali največjega in največjega, ko smo vendar ustvarjeni po božji podobi in smo otroci božji. Dediči smo vsega onega, kar je njegovo, vsega tega, kar je krasno in obdano z obilico veselstva. Gotovo ni nekaj v redu, ako toliko sinov in hčera kraljev trpi pomanjkanje pri virih obilice, ki izginjajo iz njih-hovih oči ter odnašajo seboj vse, kar potrebujejo.

Razmere našega življenja, naš finančni položaj, naše siromaštvo ali naše bogastvo, okolnost, da-li imamo ali da-li nimamo prijateljev, naše urejeno ali neurejeno življenje, vse to je po večini delo naših misli. Vse, kar dobimo iz življenja, prihaja skozi vrata našega duha in čim bolj so ta odprta, tem več dobimo vsega.

Ako si nezadovoljen z razmerami svojega življenja, ako spoznaš, da je bilo življenje napram tebi nelagodno in usoda kruha ter se pritožuješ nad njo, spoznaš, ako vse bolj premišliš, da bi ne bilo prav, ako bi radi tega določil koga drugega kakor samega sebe, zakaj vse je posledica tvojih misli.

Pravilno mišljenje ustvarja pravilno življenje; čisto mišljenje, čisto življenje. Misel na srečo in blagostanje, podpirana in negovana z zavestnim uresničevanjem teh misli in predstav, prinaša srečo in blagostanje.

Je tvoja dolžnost, da se naučiš brez-pogojno zaupati v velikega darovalca vsega dobrega, v vir neskončne obilice — moči, ki skrbi za setev in žetev, ki živi vse, kar je ustvarila, ki dopušča, da se ne brigamo za jutri, marveč da opazujemo lilje, kako rastejo.

Napram temu neskončnemu viru moramo stopiti v razmerju, ki vlada med očtom in deco, ki sprejema od njega vse v trdni veri, da bo oče vse njegove potrebe zadovoljil, ker ima vsega v obilici.

O svojih sposobnostih nimamo niti do polovice tako dobrega mnenja, kakor bi ga morali imeti ter mnogo premalo pričakujemo sami od sebe — zato tudi tako malo dobivamo. Namenjeno nam je, da bi živeli v obilici in po volji božji, naj ne bo nihče ubog in nesrečen.

Iskreno si predstavljaj, da si v popolnem soglasju s tem, kar si želiš, osredotoči svoj duh na stvar, ki jo hočeš doseči. ne dvomi niti najmanj, da dosežeš svoj cilj. Ako boš delal tako, si že na polovici poti do cilja, ki si si ga postavil.

Siromaštvo je mnogokrat le duševna bolezen. Ako te muči in si nlena žrtve, spremeni svoje duševno razpoloženje, izloči iz svojega duha predstave pomanjkanja in strasti ter usri svoj pogled k obilici, k svobodi in sreči.

Uspeh temelji na procesu, ki se odigrava po določenih zakonih. Moč, kateremu se dobro godi, je že neprej veroval, da se mu bo enkrat dobro godilo. Je to mož, ki zaupa v samega sebe, katerega duh ni napolnjen z dvomi, s strahom in s predsavami o siromaštvu in pomanjkanju. Obraca se samo proti temu, kar je iz vsega srca želi ter ne pripušča, da bi mu prišla na um nasporna misel.

Mnogo je takih bednikov, ki menijo, da se razume samo po sebi, da ostanajo večni siromaki; niti si resno ne prizadevajo, da bi se rešili iz te tučne situacije; ako pa se vseeno bojujejo za svojo osvoboditev, potem delajo to brez vsakega upa na zmago.

Kakao Van Kaster!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Barvni trakovi, ogljeni, indigo in povoščeni papir, hektografični zvitki in aparati, podloge za stroje pri **Lud. Baraga, Selenburgova 61.**

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, brat, tast itd., gospod

Ferdinand Šturm

uslužbenec tob. tovarne

danes ob 7. zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo v nedeljo, dne 1. marca ob polu petih iz hiše žalosti, Glince 36 (Javornikova hiša) na viško pokopališče.

Naj v miru počiva!

Vič-Glince, dne 28. februarja 1925.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Štefanija Starè roj. Kustrin javljam v svojem in v imenu svojih mladoletnih otrok prežeto vest, da je danes, v petek, 27. februarja ob noisnem zjutraj po kratki, mučni bolezni umrl naš predobri soprog in oče, odnosno sin, brat in svak, gospod

Vendelin Starè

trgovec

v starosti 44 let.

Pogreb nenazadnega bokojnika bo v nedeljo, dne 1. marca ob štirih popoldne iz deželne bolnice na pokopališče Sv. Križa.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 2. marca ob devetih popoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Vendelin, ljubljani moj, počiva v miru!

V Ljubljani, dne 27. februarja 1925.

19 let

priznane „Larvele“ piliše najsigurnejše ozdravilo kapavice (Triper). — Dobiva se po vseh lekarnah po 20 Din skatla. Po pošti raznošila lekarna B. L. M., Subotica. 115/L

Teod. Korn, Ljubljana

Pojavnica cesta št. 3.
Krovec, stavljen, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava strojev. Kopališče in klesane naprave izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatle) za konzerve. 3245

P. P. ZAJEC
zdravnik optik
Ljubljana
Starl trg št. 9.

podgane
poljske miši
Cena steklenice Din 12.—
Dobiva se tudi v lekarnah in drogerijah
Odo Ratol - Zagreb - Stenka 21

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
pripravi svoje zaloge
deležnikov in solnčnikov ter soročajnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Čistilec oken se prodaja
samo
v
trgovini
Emil Dobrič
Ljubljana
Rozanova ul. 9

Perfektna strojepiska,
ki je zmožna tudi fakturiranja, korespondence in stenografije, se sprejme takoj pri večjem podjetju. Spravevala etc. z navedbo plače in se pošlje pod „Resna in ambiciozna“ 628 na upravo listu.

J. Stjepušin

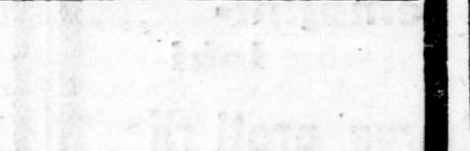
= Sisak =
preporuča
najbolje tobakove, žice, partituro in ostale potrebščine
svo glazbale
21 L

Crêpe de Chine
in
Crêpe Georgette
v vseh barvah za pisne obleke po skrajno znižanih cenah pri
JOS. PODKRAJŠEK
Ljubljana, Jurčičev trg
Surova svila v vseh barvah
90 cm široka meter à Din 120.

Koruzo za krmo, popolnoma suho, ter pristne pšenične otrobe nudi tvrdka
A. & M. ZORMAN, trgovina z moko in žitom, Ljubljana. Starl trg št. 32.

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravilo, emajliranje in pon klanje dvo-oles, otroških vozičkov, šivalnih strojev in d. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 48 L

Pomladanski VELESEJM V PRAGI
22.—29. marca 1925.

Blago in industrijski izdelki razdeljeni v 22 skupin. Nad 2000 razstavljalcev. Najugodnejša prilika za nakup svetovnoznanih češkoslovaških proizvodov.

50% znižana voznja v Češkoslovaški.
Brezplačen vožnja za potne liste.

Pojasnila in legitimacije dajeta v Ljubljani:
Češkoslovaški konzulat na Bregu
Aloma Company Kongresni trg 3.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialno namene občinstva, vsaka beseda 60 par. Najmanjši znesek Din 8.

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje ter oglaševanje trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10

Službe

Šteparico,
za čevljarstvo obrt, prvovrstno — sprejemem takoj. — Maher & drug. Ljubljana, Mirje 2. 607

Močan deček
dobrih staršev, z dobri mi šolskimi izpričevani — se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri Janu Klunu v Slovenjgradcu. 563

Kuharica,
dobro izveščana, vajena vsega gospodinjstva srednjih let — išče mesta gospodinjke k boljšemu starejšemu samskemu gošpodu. — Pisemne ponudbe pod Kuharica/593 na upravo „Slov. Nar.“

Brivski vajenec,
kateri se je že deset mesecev učil ter zna nekoliko delati, išče mojstra — svrhu nadaljevanja učenja v brivski stroji. Gre tudi na deželo, kjer bi imel pri mojstru vso oskrbo. Tozadevno se poizve v upravi „Slov. Nar.“ pod Marc 1925/609

Kot zastopnik
in potnik želim službe v kakih tovarni ali večji trgovini v Jugoslaviji. Izveščan sem v vseh trgovskih in gostilniških poslih, imam 15 let prakse in mi je poznana vsa Jugoslavija in Primorska. — Ponudbe pod „Ugodnost/604“ na upravo „Slov. Naroda“

Prodaj
Zlatno žensko uro
z verižico, 14 karatno — prodam. — Albin Petelinšek, Novi Vodmat. Vodmatska ulica 4/a. 598

Gostilna,
eventualno samo trgovina z mešanim blagom, inventarjem in zalogo se odda takoj v najem. Potreben takojšnji kapital Din 50.000, ostanek po dogovoru. Za samec hrane in stanovanje na razpolago. — Ponudbe je poslati na upravo „Slov. Naroda“ pod „Redka prilika/571“.

Moderno, temno pohištvo za sobo
za gospode, pripravna klub garnitura, medeni postelji z nočnimi omarami, električni lestev, šivalni stroj za pogrezni (Singer), bela omara za predsoho; vse skoraj novo, se radi preselite ugodno prodaj. — Resljeva cesta 31/II, desno. 612

Starine.
prvorvrstne, vse iščejo za opremljenje graščine. — Plačam ljubiteljske cene. — Ponudbe z natančnim popisom in navedbo cene na: Julij pl. Huebmershofen-Silbernagl, Zagreb, ulica 131 a. 614

Neenremitnine
Večje graščinsko posestvo,
poglavito gozd, relativno malo polja, ki nudi popolno eksistenco — kurnim. — Ponudbe na: Julij pl. Huebmershofen-Silbernagl, Zagreb, ulica 131 a. 618

Strašen zločin

je izvršil nekdo, kjer je umoril na stotine živih bitij. Zasladovalo se ga je dolgo časa. Sedaj se je umorilo ga najti in sicer na Posjedovskem cest 12 v Ljubljani pod naslovom „KONCESIONIRANI ZAVOD ZA UNICEVANJE ŠČU KOV PODGAN IN MIŠI“ 155T

Prodaja.
Dne 2. marca bo ob 11 uri v skladišču Ljubljana (glavni kolodvor) prodano na javni dražbi en vagon bukovoga oglja (10.600 kg). 622

Stanovanja

Elegantno sobo
šče distingviran gospod, 2 do 3 krat tedensko v Ljubljani. Predpogoji: direktni vhod iz stopnišča. Dobro nagrado onemu ki mu jo preskrbi. — Ponudbe pod „10. marec 583“ na upravo „Slov. Naroda“.

Pouk

Instrukcije
iz matematike daje učitelj matematike. — Ponudbe pod „Matematika 621“ na upravo „Slov. Naroda“.

Z novim tečajem
za krojno risanje in pri krojenju damskih oblik pričnem 10. marca. Priprave sprejemam do 5. marca. — Rožma Medved, strokovna učiteljica Ljubljana, Mestni trg 24. 603

Ku'rim

Kupi se mizica
(lična), sofa in fotelja — Ponudbe pod „Cedna garnitura/615“ na upravo „Slov. Naroda“.

Starine.
prvorvrstne, vse iščejo za opremljenje graščine. — Plačam ljubiteljske cene. — Ponudbe z natančnim popisom in navedbo cene na: Julij pl. Huebmershofen-Silbernagl, Zagreb, ulica 131 a. 614

Neenremitnine
Večje graščinsko posestvo,
poglavito gozd, relativno malo polja, ki nudi popolno eksistenco — kurnim. — Ponudbe na: Julij pl. Huebmershofen-Silbernagl, Zagreb, ulica 131 a. 618

Dopisovanje
Znanja želi
gospod v svrhu ženitve z bogatejšo kmetsko deklico. — Ponudbe pod „Čimpreje/616“ na upravo „Slov. Naroda“.

Zahvala.
Vsem, ki ste nas sočustveno tolažili, molili, darovali cvetje in spremili na zadnji polni nepozabno nam in prerano umrlo preljubo mamico, staro mamico in taščo, gospo

Rozo dr. Kavčičevo
izrekanu tem potom našo najsrčnejšo zahvalo. Usmiljeni Bog plačaj vsem!

Ljubljana, dne 28. februarja 1925.

Žalujoči ostali.

611

Žaluječi ostali.

613

Vabilo

XXIV. redni občni zbor
Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki

reg. zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil v torek, dne 10. marca 1925 ob 16. v hranilnični sejni dvorani.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje računa za leto 1924.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Izvolitev načelnika in nadzorstva.
4. Citanje revizijskega poročila in ukrepi valod istega.
5. Skupnostni predlogi po § 36 pravil.
6. 35 pravil: V slučaju, ako bi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se vrši lez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati neglede na število navzočih.

Škofja Loka, dne 28. februarja 1925.

Načelnstvo.

613

Fakture inkasira,
opomine izvršuje in terjatve vnovčuje s cedila njem — Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1. I. nadst. 37/L

Obvestilo.
Vljudo obveščam cenjeno občinstvo, da sem se vrnila v Zalokarjevo ulico 13. — Priporočam se za odstranitev kurjih oces in nudim različne masaže. 602

Modeli
za izdelovanje cementnih cevi, moderni stiskalni stroj za izdelovanje cementnega tlaka, cementne barve — takoj naprodaj. — Vpraša se: F. Toman, Ljubljana, Resljeva cesta 30. 441

Ravnokar so doble vrtnice
iz svetovnoznane drevesnice „Teschendorff“ in se dobe vsak dan — pri najnižjih cenah — pri g. Ivan Brečelnik, Ljubljana, Velika Colnarska ulica 21. 584

Kdor želi kuoviti ali prodati
veleposestvo, graščino, posestvo, hišo, vilo, tovarno, trgovino, obrt itd. — naj se obrne na: Gospodarsko pisarno, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1. I. nadst. 34/n

PREMOG
trboveljski, libovski, črnomaljski
drva, hrastovski koks, ogelje, blazinski briketi
dobavlja **ILIRIJA**
Ljubljana, Kranjska Petra trg 8
Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 163T

„Gon“
nov preizkušen in edino siguran lek proti kapavici (tripier) ter zastore lemu (kroničnemu) triperju ter vnetju mehura. Za popolno ozdravljeno treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvajalci in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penič, Zagreb, prešič, Hrvatska. 99/T

Dosada najavile su 63 osebo
da su putem prvog ili drugog broja „FORTUNE“, lista za natjecanje i posredovanje namještaja (administracija Osijskog L) našli odgovarajuće namještaje. — Besplatno ogledne primjere ne šaljem. — Pouzete se isključeno. — Pojedini broj 10 dinara, mjesečno 35, a četvrt godišnje 100 dinara. 19/L

Proda se

električni vrtni stroj, 2 električna ročna vrtna stroja (Handbohrmaschinen), 150 Volt do 15 mm, 2 valjalna stroja v cilindrične znamke „Commercial“, asbestna zagostilev (Asbestdichtung) 10—20 @ 11.5 kg, vosak za jermena (Riemenwachs) 12 palic, vse novo

ČERNE, Ljubljana VII,
Gospodarska cesta št. 91 A. 595

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

613

